

DUHOVNŮ ŽIVLIENTE

LA VIDA ESPIRITUAL

LETO XXXI,

MAREC 1964

Sejalec je šel seme sejat. In ko je sejal, ga je nekaj padlo poleg pota in je bilo pohojeno in ptice neba so ga pozobale. Drugo je padlo na skalo; in ko je pognalo, je usahnilo, ker ni imelo vlage. Drugo je padlo v sredo med trnje; in trnje, ki je z njim zraslo, ga je zadušilo. Drugo je padlo na rodovitno zemljo in je zraslo in obrodilo stoteren sad.

Zarja zmagoslavja

Velika noč! „Dan, ki ga je naredil Gospod!“ Zarja, po kateri hrepene neštivilne množice. Jutro, v katerem zvonovi, cerkveni obredi in veličastni napevi oznanjajo sijajno novico: Velika noč!

Zakaj ima ta praznik tako globok smisel tudi v naši dobi? Kakšen nauk nam prinaša v temah zmede?

Velika noč je, bratje, zgodba o nezaslišanem odkritju: Kristus živi! Živi tisti Kristus, ki je na veliki petek v strašnih mukah in ponižanju umrl na križu.

In ker On živi, bomo živeli tudi mi. Tako nas ta čudovita novica osvobaja od strahu, ki je globokò ukoreninjen v naših dušah, strahu pred smrtjo.

Na večno vprašanje: „Ali more mrtev človek oživet?“ — nam velikonočno jutro odgovarja: „Kakor vsi ljudje umrjejo v Adamu, tako bodo vsi oživeli v Kristusu.“

Kristus živi! To je prvi vidik blagovesti velikonočnega jutra. Toda Kristus tudi zmaguje! In s tem nas rešuje drugega strahu, strahu pred porazom.

Kristus ni samo od mrtvih vstal. On je smrt premagal za vse čase. In zaradi tega je velikonočna zarja zarja največje in najpomembnejše zmage v zgodovini človeštva. Zaradi te zmage so učenci polni veselja in naša velikonočna pesem more smelo klicati: „Kje, smrt, je zdaj premaga tvoja in tvoje ostro želo kje? Veselo upa duša moja, življenje večno čaka nje. Moj Jezus je od smrti vstal, kraljestvo smrti pokončal! Aleluja, aleluja, aleluja!“

Velika noč je iz mučenca napravila najsijajnejšega zmagovalca vseh časov. Zmagi krivice, sovraštva in laži na veliki petek je naš Gospod odgovoril z zmagoslavjem velikonočnega jutra. To jutro je svet prvič spoznal, da laž, sovraštvo, nasilje, krivica in pohlepnost niso največje sile na zemlji.

Zato je velikonočni praznik po svojem smislu eden glavnih razlogov, da je življenje — kljub svoji trdosti — vredno življenja. Kajti v njem imamo jasen dokaz, da je resnica močnejša od laži, pravica močnejša od krivice in ljubezen močnejša od sovraštva.

Gospod je vstal! Veselimo se, bratje in sestre, tega najpomembnejšega dogoaka v zgodovini človeštva.

Gospod je vstal veličastno in s tem dokazal svoje božanstvo. S tem je tudi za nas dokončno premagal smrt, krivico, laž in sovraštvo. Tudi za nas!

A. S.

Gregor Baum, znani kanadski pisatelj in poznavalec vesoljnega cerkvenega zbora je v članku „Drugi vatikanski koncil in Judje“, ki ga v priredbi Gregorija Mali prinašamo bralcem, dejal: „Naše krščansko gledanje ne bo popolno, če se ne bomo živo zavedali, da je judovsko ljudstvo nujno povezano s Cerkvijo.“

Vesoljni zbor o Judih

Vatikanski cerkveni zbor hoče obnoviti katoliško življenje in delovanje Cerkve prilagoditi zahtevam moderne dobe. To je torej popolnoma katoliška zadeva. Res se udeležujejo vesoljnega cerkvenega zbora opazovalci iz drugih verskih skupin, vendar vesoljni cerkveni zbor z njimi ne bo imel posebnih razprav. Sicer pa je papež Janez XXIII. jasno povedal, da ima vesoljni cerkveni zbor namen izpeljati obnovo katoliškega življenja tako, da bo tudi upošteval zedinjenje vseh kristjanov in nemir tistih, ki so zunaj katoliške Cerkve. Vesoljni cerkveni zbor naj bi bil nekaj zunanji izraz vesoljne medsebojne ljubezni.

Papež Janez XXIII. je izjavil: „Kaj naj mislimo o tistih bratih, ki imajo vedno svoje posebno mesto v naši ljubezni, pa so se ločili iz naročja naše Cerkve? Kaj naj mislimo o velikanski množici človeških bitij, ki še ne nosijo na čelu Kristusovega znamenja, pa so božje stvari? Bodite prepričani, da zelo spoštujemo vse, kar morajo povedati in kar bi radi storili. Zato vesoljni cerkveni zbor ni samó teoretičen sestanek, ampak združba, polna življenja, ki s svojimi očmi gleda na ves svet in ga objema s svojimi rokami, hiša, ozaljšana za poseben praznik in ožarjena s

pomladnim sijajem. Vse to je Cerkev, ki želi ljudi sprejeti v svoje naročje.“

Delo za krščansko edinost prav nič ne nasprotuje vesoljnemu cerkvenemu zboru. Kolikor bolj preučujemo razloge, zaradi katerih so se kristjani ločili od Kristusove Cerkve, toliko bolj spoznavamo, da more katoliška Cerkev veliko storiti, da se bodo odstranile ovire, ki zapirajo pot do tako zaželjenega zedinjenja vseh kristjanov. Božja zgradba Cerkve je v zvezi z vsakokratnimi zgodovinskimi razmerami. Zato se more zgoditi, da človeški obraz Cerkve ne razodeva njene božje skrivnosti, takó, kakor bi jo moral. Človeški obraz Cerkve more za nekaj časa zakriti gotova polja krščanskega razodetja. Kadar se katoliško življenje popolnoma ne strinja z evangelijem in z naukob Cerkve, tedaj mi, ki smo njeni udje, oviramo krščansko edinost in spravo sveta s Kristusom.

Tako vesoljni cerkveni zbor gleda na obnovo Cerkve, ki je naše upanje. Obnova vsega katoliškega življenja je prispevek Cerkve za krščansko edinost in za mir v družini človeškega rodu. Vendar, ker je ta način mišljenja nov v katoliški Cerkvi, bo II. vatikanski cerkveni zbor le začel kritično raziskovati različna področja cerkvenega življenja

in tako dajal pobude, da se odpravijo najbolj vidne napake. Cerkevni zbor ne bo izvršil, ampak le začel vesoljno gibanje za edinstvo v Cerkvu.

KAJ MORE VESOLJNI CERKVENI ZBOR STORITI ZA JUDE?

Važnost tega vprašanja na prvi pogled še ni jasna. Razgovori med najvišjo oblastjo katoliške Cerkve in različnimi zastopniki judovske vere bi prav nič ne koristili, toda ne samo zato, ker bi bilo težko najti skupino, ki bi zastopala vse judovske voditelje, ampak še iz globljega razloga. Katoliško Cerkev loči od sinagoge vera v Jezusa Kristusa. Prav zato se zdi, da bi bila vsa verska pegajanja brez uspeha.

Vendar, če to vprašanje motrimo z večjo pozornostjo, bomo takoj ugotovili, da more katoliška Cerkev mnogo storiti, da se bodo odstranile ovire, ki ločijo kristjane in Jude. Predvsem je potrebno, da bolj jasno pokaže ljubezen, ki jo ima do izraelskega ljudstva in do vseh rodov na svetu. Vesoljno gibanje za edinstvo med kristjani je rodilo ponižnost nove vrste. Začeli smo se resno spraševati, kakšno odgovornost imamo pred Bogom, ker smo imeli premalo vere, ali bili brezbrizni zanj. Ali smo si že kdaj predstavili sliko Cerkve, ki bi ji manjkalo ljubezni? Ali smo vztrajali v kakih trditvah, ki ne soglašajo popolnoma s katoliškim naukom? Ali smo dopuščali, da nas je zapeljal posvetni duh in mu prilagodili svoje mišljenje in delovanje? Ta duh ne prihaja iz evangelija, ampak iz blodenj človeškega srca.

Poleg duha nove ponižnosti je vesoljno gibanje za edinstvo prineslo še drug prispevek h krščanskemu pojmo-

vanju judovske zadeve. Začeli smo ugotavljati, koliko smo tudi mi katoličani odgovorni, da so se Judje oddaljili od Cerkve. Spoznali smo najprej, da so v evangeliju npravna načela, ki jih nismo oznanjevali vedno dovolj jasno in odločno. Potem pa so vplivale na nas tudi izmišljene bajke o Judih. Te bajke nasprotujejo nauku svete Cerkve. Nujno je potrebno, da spremenimo svoje mišljenje v tej zadevi. Duhovna obnova nas samih bo Cerkvu pomagala, da bo uspešno delala za boljše razumevanje in za večjo ljubezen med kristjani in Judi. Še več! Na ta način moremo bolj uspešno oznanjevati Kristusovo blagovest vsem ljudem.

Govorili bomo zdaj še o bratstvu, ki mora biti med kristjani in Judi in ki

Kristus Kralj vseh narodov

ga hoče II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor še bolj pojasniti in utrditi. Da ima Cerkev resno voljo, delati za to bratstvo, spoznamo iz nagovora, ki ga je papež Janez XXIII. imel oktobra 1960 na zastopnike United Jewish Appeal. V tem nagovoru je dejal: „Res je velika razlika med tistimi, ki sprejmejo samo staro zavezo in med tistimi, ki imajo za svojo najvišjo postavbo in vodnico novo zavezo. Vendar ta razlika ne nasprotuje bratstvu, ki ima svoj skupni izvir. Vsi smo namreč otroci istega nebeškega Očeta. Zato mora nad vsemi kraljevati sijaj ljubezni in življenja po njej.“

GLAVNA NAČELA

Prvo splošno načelo, ki je tudi del svetopisemskega razodetja, je dostojanstvo človeške osebe. Človek je božja podoba. Svet gleda večkrat v človeških bitjih samo lutke ali številke. Iz bioloških, narodnostnih in verskih razlogov sovraži gotove skupine ljudi. Zato je izredno važno, da Cerkev jasno in slovesno oznanja, da je Bog človeka ustvaril po svoji podobi in se zato zaradi svojega edinstvenega dostojanstva in vzvišenega življenjskega cilja loči od vseh drugih stvari v vidnem stvarstvu in jih visoko nadkriljuje. Ko Cerkev oznanja svetopisemski nauk o človeku, obsoja vse vrste razizma ali organiziranega sovražstva. Prav zato se tudi dejansko prizadeva, da bi zatrla na svetu vsako sovražstvo do Judov. O tem je papež Janez XXIII. že govoril v svoji okrožnici „Mir na zemlji“. Takole pravi: „V vsakem dobro organiziranem in koristnem človeškem sožitju je treba postaviti za temelj načelo, da je vsako človeško bitje oseba, to se pravi, da ima svojo človeško naravo. Iz te narave z

razamom in svobodno voljo izvirajo istčasno pravice in dolžnosti. Ker so splošne, so nedotakljive. Nihče mu jih ne sme vzeti. Če dostojanstvo človeške osebe gledamo v luči razodetih resnic, je nujno, da ga še bolj cenimo. Človeka je namreč Jezus Kristus odrešil s svojo krvjo. Nadnaravna milost pa ga je naredila za otroka, prijatelja Boga samega in za dediča večne slave.“

To so resnice, ki jih ljudje danes radi poslušajo. Človek želi spoznati to, kar v resnici je. Msgr. Oesterreicher je o tem napisal članek z istim naslovom. Cerkev ima nalogo, da oznanjuje božje razodetje tudi o človekovi naravi in o njegovem poklicu. Toda poleg spoštovanja, ki ga vera izkazuje vsem ljudem, je še drugo pravno načelo, ki ga obsega svetopisemski pogled na človeški cilj.

Kadar govorimo o svetopisemskem nauku, da je bil človek ustvarjen po svoji podobi; da mu je Bog sam določil cilj; da na zemlji služi svojemu Stvarniku in ga ljubi, da se po veri združi s svojim nebeškim Očetom, po smrti pa ga dobi v popolno posest, tedaj spoznamo, da je še neko področje človeške osebnosti, ki je tako sveto, da nima nihče — ne posameznik ne družba — pravice stopiti nanj. Če družba ne varuje duhovne svobode, ne more človek doseči sreče, za katero je ustvarjen. Verska svoboda je dobrina, ki jo je proglasilo sveto pismo. Tudi prava vera, ki jo je Bog sam razodel, ne koristi človeku, če mu je vsiljena proti njegovi volji.

Zato bi morala Cerkev obenem z dostojanstvom človeške osebe oznanjevati tudi versko svobodo za vse ljudi in delati za to, da bi vlade, kakršnekoli so že, spoštovale to dobrino, ki je del človekovih naravnih pravic. Vsak, kdor po-

zna življenje modernega sveta, posebno tisti, ki žive v verskih skupinah, dobro vedó, da sta ti dve načeli, ki ju je proglasil vatikanski vesoljni cerkveni zbor, znaten prispevek k delu za krščansko zedinjenje, za globlje razumevanje bratstva z judovskim ljudstvom, za mirno sožitje vse človeške družine.

Že v okrožnici „Mir na zemlji“ je papež Janez XXIII. prehitel koncilsko izjavo, ko je rekel: „Med človekovimi pravicami je treba priznati tisto, ki nalaga dolžnost, častiti Boga tako, kakor zahteva nepokvarjena vest in izpovedovati vero zasebno in javno. Zakaj — kakor prav dobro poudarja Laktancij — smo se zato rodili, da Bogu Stvarniku tako služimo, kakor je prav in kakor moramo, da samo njega iščemo in posnemamo. To je vez pobožnosti, ki nas z njim združuje in od katere prihaja ime — vera. Naš prednik Leon XIII. poudarja: „Ta prava in dragocena svoboda božjih otrok, ki dviga visoko dostojanstvo človeške osebe je večja ko katerakoli sila ali krivica. Zato jo je Cerkev vedno želela in ljubila. To svobodo so neustrašeno oznanjali apostoli in branili apologeti v svojih spisih, velikanska množica mučencev pa jo je posvetila s svojo krvjo.“

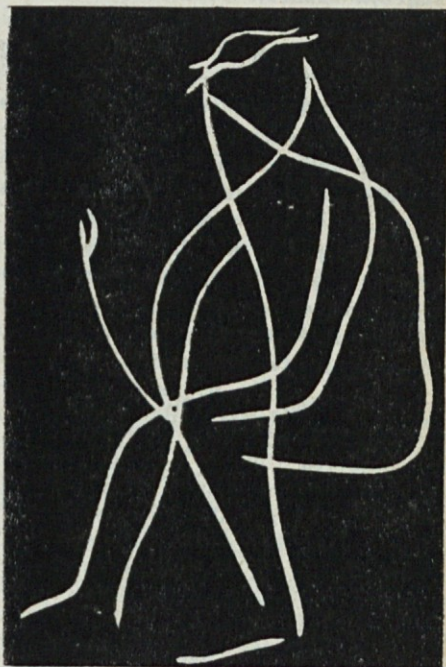
POSEBNI NAUKI

Poleg splošnih načel o dostojanstvu človeške osebe in verske svobode so še druge značilne posebnosti v našem razmerju do judovskega ljudstva, ki jih mora vatikanski cerkveni zbor pojasniti.

Naša književnost je Jude predstavljala, da so tuje ljudstvo, zaslepljen in zakrnjen rod. Naši pridigarji so jih imeli za Jezusove sovražnike. Zato bi zahtevali pravičnost in krščanska lju-

bezen, da bi v jasnem nedvoumnem jeziku poudarjali tudi prisrčno razmerje judovskega ljudstva do krščanske Cerkve.

Zato nikakor ni pametno poudarjati, da so bili Juda, Jezusov izdajalec, farizeji in duhovniki, ki so nasprotovali Jezusu, Judje, molčati pa o tem, da je bil Jud tudi Jezus, Judje tudi njegova mati Marija in sorodniki. Tudi prvotno Cerkev, jeruzalemsko versko občino, so sestavljali Judje. Ljudska domišljija pa ima Jude bolj za Jezusove sovražnike kot za prijatelje. Ne more se sprijazniti z mislijo, da bi bil Odrešenik, ki je luč v razsvetljenje nevernikov in v slavo izraelskega ljudstva, Jud. Četudi katoliška Cerkev slovesno praznuje vsako

Ki je za nas s trnjem kronan bil

leto 1. januarja obrezovanje Gospodovo, misel, da bi bil Jezus judovskega izvora, kar ni mogla prodreti v globino src mnogih kristjanov.

Misel, da so vsi Judje zavrgli Kristusa, je popolnoma napačna, ker nasprotuje svetemu pismu. Sveto pismo nove zaveze nam jasno pove, da so se tedaj, ko je prišel Jezus, božji Sin na svet, Judje razdelili v dve skupini: nekateri so postali Jezusovi prijatelji, drugi pa njegovi sovražniki. To potrjuje tudi preroška napoved starčka Simeona o božjem Detetu Jezusu: „Glej, ta je postavljen v padeč in vstajenje mnogih v Izraelu, in v znamenje katekremu se bo nasprotovalo.“ Res je, da sveti Janez z besedo „Judje“ v svojem evangeliju označuje Jezusove sovražnike, vendar prav v četrtem evangeliju Jezus večkrat poudarja, da je Izraelec, Jud. Sam je izrekel besede, da rešitev prihaja od Judov. Že tedaj, ko je Jezus začel med Izraelci zveličavno delo, ko so pogani bili povabljeni v Kristusovo kraljestvo, ko je bila Cerkev že ustanovljena, je bilo popolnoma jasno, da so bili med prvimi kristjani tudi Judje. Zato ne smemo trditi, da so bili vsi Judje Jezusovi sovražniki. Resnica in ljubezen zahtevata, da imajo vsi kristjani te ugotovitve pred očmi.

Treba je tudi odstraniti vsakega duha odtujevanja od Judov in pojasnjevati pristrčno zvezo z njimi. Z Izraelci nismo bili v zvezi samo v prvih dnevih ustanovitve Cerkve, ampak smo v zvezi tudi danes, Judje živijo tudi v današnji Cerkvi. Postavimo jih v svojo sredo! Sveti Pavel namreč pravi: „Izrael nas nosi na sebi kakor deblo svoje veje.“ Staro zavezo, ki jo je Bog napovedal Abrahamu in ustanovil po Mojzesu je prišel Jezus dopolniti. Obnovil in spopolnil jo je

tako, da jo je spremenil v vesoljno, večno in duhovno. Z novo zavezo je Jezus ustanovil tudi Cerkev, versko družbo, v kateri so bili tudi Judje. Nova zaveza je nadaljevanje stare zaveze, ki jo je Bog obljubil očakom in prerokom. Te božje obljube so se spolnile v Jeruzalemu. Tudi v Cerkvi, ki jo je Jezus ustanovil, je bilo že v začetku nekaj članov judovskega ljudstva. Ta del izvoljenega ljudstva je bil očiščen s Kristusovo krvjo in duhovno prenovljen z njegovo milostjo. Ti kristjani judovskega rodu so bili mesijanska skupnost, v kateri so vsi narodi našli svojo rešitev. Katoliška Cerkev je torej ustanovljena in sezidana na izraelskem rodu, ki ga je Bog sam izvolil za svoje ljudstvo.

Izraelci torej nikakor niso le nejasen spomin na preteklost. Tudi svetopisemske knjige stare zaveze nam hranijo božjo besedo, ki je namenjena tudi nam. Isti Sveti Duh nam govori v stari in novi zavezi. Knjige obeh zavez sestavljajo celotno sveto pismo. V svojem bogoslužju častimo tudi mi može stare zaveze, očake in preroke. Tudi ti so naši bratje, ki prosijo pri Bogu za vso Cerkev. Prazniki krščanske Cerkve dopolnjujejo stare izraelske praznike. Kadar pride k nam Kristus v svetem Rešnjem Telesu, dopolnjuje v svoji Cerkvi staro veliko noč. Kristus je za nas vedno nova mana, skala v puščavi, ki se odpira zato, da osvežuje in poživlja z vodo večnega življenja svoje ljudstvo. Vsi naši zakramenti dopolnjujejo čudovita dejanja, s katerimi je Bog reševal in osrečeval Izraelce v puščavi. Obenem spolnjujejo obljube, ki so jih napovedali stari preroki.

Božja beseda v svetem pismu in bogoslužje nam dokazujeta, da izraelski rod še živi med nami. Ta živa zavest

bo kristjane stalno opozarjala, naj ne pozabijo, kako blizu je judovsko ljudstvo Kristusovi Cerkvi. Da izboljšamo odnose med Judi in katoliško Cerkvijo, moramo opustiti še druge trditve, ki so zelo razširjene in za Jude žaljive.

ALI SO TO RES ZASLUŽILI?

Mnogo krščanskih govornikov je v preteklosti v svojih govorih trdilo, da je Bog Jude zaradi njihove nezvestobe in zato, ker so križali Jezusa, upravičeno zavrnel. Zato zaslužijo, da jih je zadelo božje prekletstvo in prišla nanje božja jeza; zaslužijo tudi v svoji zgodovini trajno kazen. To mišljenje je prodrlo v globine krščanskih src. Zelo žalostna usoda in preganjanje Judov se zdita mnogim kristjanom uresničenje napovedi Kristusovega evangelija. Po njihovem mnenju hoče Bog s tem pokazati, da je Kristus zmagal. Tudi tedaj, kadar pomilujejo nedolžne narode zaradi krivic, ki so jih zadele, kristjani večkrat mislijo, da je kazen, ki je prišla nad Jude, v soglasju z božjo previdnostjo in da so to kazen zaslužili.

Toda tega nauka ne najdemo v svetem pismu. Gospod je res preroško napovedal kazen za nezvesti jeruzalemski rod. Napovedal je tudi razdejanje svetega mesta. Iz zgodovine vemo, da je bil Jeruzalem porušen leta 70 po Kristusu. Vendar iz tega še ne sledi, da bi morala kazen, ki jo je Kristus napovedal, priti na vse Jude vseh časov in krajev. Res ima razdejanje Jeruzalema simbolični pomen, vendar iz tega še ne smemo sklepati, da mora priti trajna kazen na vse judovsko ljudstvo. Poslednja sodba, ki jo bo izrekel večni Sodnik na koncu sveta, je le osnova Kristusovega eshatološkega nauka. Med ljudmi, ki jim bo razdejanje Jeruzalema

povzročalo strah, niso samo Judje, ampak vsi ljudje, vsa ljudstva, tudi mi.

Sveto pismo ne molči popolnoma o izraelski usodi. Ko je prišlo na dan, da bo velika večina Judov ostala zunaj Cerkve, je Sveti Pavel v 11. poglavju svojega pisma Rimljanom, napovedal, da večni Bog tega dela judovskega ljudstva ne bo zapustil, četudi mu je bil nezvest. Božja previdnost bo ves judovski rod spremljala. Ne bo se izgubil na svetu, ne postal popolnoma enak drugim narodom. Bog, ki vedno spolni svoje obljube, bo v času, ki ga je sam določil, to ljudstvo poklical v kraljestvo svojeje Sina. To skrivnost je sveti Pavel zapal svojim vernikom, da bi se ne prevzeli. Zaslepljenost dela judovskega ljudstva bo trajala le do tistega časa, dokler ne bodo pogani in ves judovski rod sprejeli odrešenja. Ne zaradi svojega zasluženja, ampak zaradi božje zvestobe je judovsko ljudstvo postalo deležno posebne obljube, ki se bo šele v prihodnosti spolnila. Naše krščansko gledanje na zgodovino in naše upanje v Kristusa ne bo popolno, če se ne bomo živo zavedali, da je judovsko ljudstvo nujno povezano s katoliško Cerkvijo, ki jo še zdaj oddaleč spremlja, ob koncu časov pa se bo z njo spravilo in zedinilo. Če bi o tem upanju več govorili krščanskemu ljudstvu, bi bila naša zveza z Judi globlja. Združevala bi naš evangeljska misel o splošnem odrešenju.

Cerkev današnje dobe ni molčala o tej zadevi. Katoličani, ki se hočejo o njej dobro poučiti, morejo najti jasnosti v pristnih katoliških virih. Najbolj prepričevalna listina o tem je pastirsko pismo, ki ga je za veliko noč 1960 izdal škof v Lillu, kardinal Lienart. Vse pastirsko pismo je posvetil skrivnostni življenjski nalogi izraelskega ljudstva.

Novi veliki teden

Papež Pij XII. je v svoji znameniti okrožnici o ustanovitvi praznika Kristusa Kralja izrazil prelepo, globoko misel, naj bi človeka, ki se sestoji iz duše in telesa, vnanje obhajanje praznikov notranje tako razvnelo in vzgalo, da bi se iz mnogovrstne lepote svetih obredov čim obilneje navzel božjega nauka ter ga, ko mu pride v mozeg in kri, izkoriščal za svoj napredek v duhovnem življenju.

Nedvomno so prav obredi velikega tedna ne samo „častitljivi, marveč vsebujejo posebno zakramentalno moč in učinkovitost za poživljenje krščanskega življenja“ in zatorej vredni, da jih: 1. spoznamo, 2. razumemo in 3. pri njih z dušo in s srcem sodelujemo. Le tako bo mogoče iz njih zajeti zveličavni nauk in si po njem uravnati duhovno življenje.

Sveta Cerkev je kot dobra mati z odločbo o prenovljenem praznovanju velike noči poskrbela, da bi se vsi verniki mogli udeleževati prekrasnih bogoslužnih obredov in pri njih sodelovati. Obhajanje velikonočnih skrivnosti je nastavila v tak dnevni čas, da se bo vsakdo, ki ima količkaj dobre volje in krščanske vneme, lahko udeležil sv. bogoslužja in ob njem dojel neizmerno ljubezen Kristusove odrešilne žrtve za nas, kakor tudi doživel skrivnostno veličino našega duhovnega prerojenja v Kristusu.

Sveta Cerkev z novo spremembo vernikom ne samo omogoča, marveč jim tudi toplo priporoča, da se po vzoru prvih kristjanov z vnemo udeleže spomina na smrt Gospodovo in na njegovo delo našega odrešenja. Še tako lepo izvedene liturgične (ljudske) pobožnosti v velikem tednu ne morejo nadomestiti tistega bogoslužja, ki ga je sveta Cerkev uvedla, opravljala in doživljala v stoletjih.

Na cvetno nedeljo so verniki vabljeni, da se v čim večjem številu udeleže blagoslova oljk ali drugega zelenja ter slovesne procesije z blagoslovljenimi vejami, da tako izkažejo Kristusu Kralju ljubezen in hvaležnost.

Na veliki četrtek se sv. maša daruje med 5. in 8. uro. Verniki naj bi med sv. mašo pobožno prejeli sv. obhajilo, po sv. maši pa naj bi presv. Zakramentu s češčenjem izkazali dolžno čast! Umivanje med sv. mašo naj jih spominja, da naj bi tudi sami na ta „dan ljubezni“ izvršili kako delo krščanske ljubezni in usmiljenja do bližnjega.

Na veliki petek se opravi sv. bogoslužje popoldne okrog tretje ure, ali zvečer. Tudi verniki morejo ta dan prejeti sv. obhajilo. Prejmejo naj ga z

zavesitjo, da je Gospodovo Telo bilo za vse darovano! Obveznost strogega posta in vzdržnosti naj jim bo pri srcu!

Na veliko soboto je dan globokega žalovanja, ko se sv. Cerkev mudi ob grobu Gospodovem. Ni daritve sv. maše in sv. obhajila. Velikonočna vigilija (obredi blagoslovitve ognja) se vrši ponoči in sicer naj se začne ob takem času, da se raztegne do polnoči, ko se zaključi s slovesno velikonočno mašo. Med velikonočno vigilijo naj bi verniki bili navzoči, da bi mogli potem med zadnjim obredom obnoviti krstno obljubo ter tako s prepričanjem obnoviti zvestobo Kristusu Kralju.

„KONZORCIJ, UREDNIŠTVO IN UPRAVA 'DUHOVNEGA ŽIVLJENJA' ŽELIJO ROJAKOM PO VSEH DRŽAVAH VESELO VELIKO NOČ. Z ŽELJO, DA BI NAM 'VESELA VELIKA NOČ' NE POMENILA LE NASMEJANIH OBRAZOV PRI SKUPNEM 'ZEGNJU'. Z ŽELJO, DA BI TO ZUNANJE VESELJE IZVIRALO IZ NOTRANJE MILOSTI, IZ OČIŠČENE DUŠE, KI JE VSTALA SKUPAJ S KRISTUSOM IN STOPILA V ISKRENO PRIJATELJSTVO Z BOGOM PO VELIKONOČNI SPOVEDI. TEGA VESELJA VAM ŽELIMO!“

Velika noč je polna lepih skrivnosti. Pričujoči članek — črtica — nam kaže nekaj lepih velikonočnih dogodkov, ki so vsakemu vernemu človeku tako zelo domači.

Vstajenje

Jutro v Jeruzalemu: prve barve neba odblisnejo od hiš, najprej rdeče rjava, nato se razžare posamezne ploskve v močno zlato rumenilo in sijočo belino. Obenem na vstaja mestna okolica iz mračne rjavine. Vrtne ograde se na vzhodni strani osvetle, črni prapori cipres se ostro odražajo od rožnatega neba in nižje oljke so podobne srebrnkastim oblakom.

Tako je bilo tudi tisto jutro, ko so vojaki nestrpno čakali ure, ko se bodo lahko vrnili v vojašnico. Nikdar jim še niso ukazali bolj nesmiselne službe! Kaj takega je možno le v tej judovski deželi!

Medtem se je vrnila Jezusova duša z romanja k pravičnim stare zaveze v grobno celico. Apostoli so dovolj previdni, da se ogibljejo opisovanja stvari, ki jih niso sami videli. Jezusovo vstajenje začno opisovati z dejstvom, pri katerem so bili kot priče navzoči navadni ljudje.

Stražniki so čakali, da jim poteče ura straže; tedaj se je začela zemlja tresti: z neba se je grobu približala nadzemska postava in odvalila kamen. Obraz nebeškega poslanca je žarel kakor blisk in oblačilo se mu je svetilo kakor sneg. Stražarji so se prestrašili. Trepotali so ter od strahu zgubili oblast nad seboj. Samo toliko poroča evange-

list. Vsekakor so se vojaki, potem ko je angel izginil, vedli tako, kot se navadno vedejo možje v takih prilikah. Najprej so skušali vse prikazati kot prevaro — toda tu je bil odvaljen kamen in videli so, da trupla ni več v grobu. To so bila dejstva.

Žene ob grobu

V petek zvečer žene niso več utegnile Jezusu izkazati zadnje službe ljubezni. Sklenile pa so, da bodo to nadoknadile na dan po zapovedanem prazniku. Nekatere so že v soboto po sončnem zahodu nakupile dišeče smole in vonjivega olja. Zdaj, v nedeljo, prvi dan tedna po tedanjem štetju, so se navsezgodaj napotile h grobu. Nekatere so spotoma zavile k prodajavcem, da bi dokupile še olja in dišav.

Marija Magdalena je dospela h grobu prva. Odšla je bila z drugimi, toda ni se zamujala po poti, temveč je hitela pred mesto, da bi za trenutek pobedela sama pri grobu. Žene niso vedele, da so postavili h grobu stražo. Ko so stopale z dišavami skozi mesto, jih je skrbelo le to: „Kdo nam bo odvalil kamen od groba?“ Vrata v vrt, skozi katera so bili utekli vojaki, so bila odprta. Ko so se žene približale grobu, so videla, da je kamen odvaljen.

Torej niso pustili njih Učenika niti v grobu pri miru!

Marija Magdalena je bila ob prihodu teh žena že dalj časa pri grobu. Tako je bila pač prva, ki je pomislila, da je treba takoj obvestiti apostole. Pohitela je v mesto in sporočila Petru in Janezu: „Vzeli so Gospoda iz groba in ne vemo, kam so ga položili.“

Ostale žene, ki so prišle h grobu kasneje, so tam ostale dalj časa. Vrče z vonjivimi olji in posode z dragocenim prahom postavijo na tla, se sklonijo in stopijo iz predsobe v pravo celico groba. Tedaj jih spreleti nov strah. Nenadoma stojita pred njimi dva moža v belih obiačilih. Toda že jim eden govori: „Ne bojte se! Jezusa iščete, Nazarečana, križanega; vstal je, ni ga tukaj. Glejte kraj, kamor so ga položili... Toda pojdite, povejte njegovim učencem in Petru, da pojde pred vami v Galilejo; tam ga boste videli, kakor vam je rekel.“

Žene zbeže iz groba. Morajo brž poiskati učence! Kdaj so prišle k njim,

Kristus — velikonočno jagnje

ni določneje povedano. V prepletu ulic in uličic jutrovskega mesta, ki niti ni bilo njih rodno mesto, so prav lahko zgrešile Petra in Janeza, ki sta se medtem na Magdalenino sporočilo že odpravila h grobu. Apostoli in učenci pa niso razburjenim ženam, ki so prihitele k njim, nič kaj verjeli. Sicer pa se naraščajoča vznemirjenost vstajenjskega jutra dobro zrcali v evangeljskih poročilih.

Peter in Janez

Po Magdaleninem sporočilu sta se Peter in Janez takoj odpravila h grobu. V globini duše se jima je prebudilo nekaj novega. Janez je prvi dospel do groba. Človeško in njegovemu mirnemu značaju primerno je, da je stopil Janez le v predsobo ter se sklonil proti pravi celici groba. Tu se je nekaj zgodilo! Peter, ki je prišel za njim, je živahnejši in odločnejši. Zdaj sta skupaj stopila v grob. Pred njima so ležali povoji, kakor so jih bili ovili okoli Gospodovega telesa, le da s svojimi zavoji niso več ničesar oklepali, in prt, ki je bil večkrat ovit okoli glave, je, seseden na svojem mestu, kazal še prekrivajoče se zavoje; — to hoče poudariti Janez z besedama „choris“ in „entetylignenon“. Pogled je vzbujal vtis, kakor bi se Jezusovo telo nenadoma spremenilo v zrak. Tako je telo oživilo v poveljčano, od prostora neodvisno stanje.

Notranji nemir, ki je v tem trenutku vstal v dušah obeh apostolov in v spreminjajočih se nastrojenjih ni popustil vse do prihoda Svetega Duha, lahko le slutimo, nikoli pa popolnoma ne podživimo. Kot človek s človekm. sta občevala z njim, ki se je zdaj kot Sin božji in Gospod vsega razodeval z nekega drugega sveta.

Marija Magdalena je bila spet sama ob grobu na vrtu. Vse zunanje je zanjo zgubilo moč in pomen, dokler ni bilo v zvezi z njeno bolečino. Stala je pred grobom in jokala. Morda bolj v nemirni bolečini kot pa premišljeno hote se je sklonila v grobno celico. Tedaj je zagledala v njej dva angela, enega ob vzglavju, drugega pa ob vzočju ležišča. Angela sta jo vprašala: „Žena, kaj jokaš?“ Magdalena je videla svet le skoz solze in poznala je le en tožec klic: „Vzeli so mojega Gospoda in ne vem, kam so ga položili.“ Kaj sta ji mar ta dva, ki niti ne vesta, zakaj joka! Ne da bi ju dobro pogledala, se je obrnila, hoteč preiskati vrt. Zdaj je zapazila, da stoji nekdo pred njo, toda kot žena, ki se ji je življenje spremenilo v jok, ni dvignila oči. Nek glas je vprašal: „Žena, kaj jokaš? Koga iščeš?“

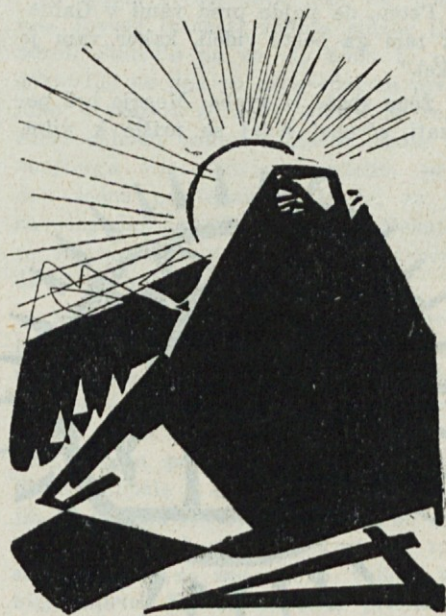
Koga iščeš? To vprašanje jo je zadelo v dušo. Zdaj je oživila. Ta mož, ki ga še ni dobro pogledala in ki se ji ne približa, je vsekakor vrtnar! In takoj jo je zajela nezaupnost. Ali se je navsezadnje temu možu zazdel pokop križanega v grobu njegovega gospodarja kot neko oskrunjenje in je zato truplo odstranil? Ta sum je bil bolj opravičen, kot si mislimo. Taki vrtnarji so pravi gospodarji v zauparjih jim nasadih ter ne dovoljujejo nobenega vmešavanja v svoje področje. In iskreno je nagovorila domnevnega čuvarja vrta: „Gospod, če si ga ti odnesel, povej mi, kam si ga položil, ga bom jaz vzela.“ Ta neznanec pred njo je resnično „odnesel telo“, saj je sam Jezus, ki se ji je prikazal, da bi jo prepričal o svojem vstajenju.

„Marija!“

To je kakor opozorilo: Pogledaj me natančneje! Kakor brezupno jokajoča se je namreč spet obrnila od njega. Ta beseda, izgovorjena s prizvokom, ki ji je predramil globino srca, je zdaj zadoščala; le eno besedo je spravila iz sebe: „Raboni! — Učenik!“ Nato je pozdravila, kot ga je pozdravljala pred njegovim trpljenjem in smrtjo. Ljubeeče jo Jezus opomni, da so minili stari časi, ko je še kot človek živel med njimi. „Ne dotikaj se me, zakaj nisem še šel k svojemu Očetu. Pojdi k mojim bratom in jim reci: ‘Grem k svojemu Očetu in vašemu Očetu, k svojemu Bogu in vašemu Bogu’,“ ji naroči in odide.

V drugo je prišla Marija Magdalena k učencem, zdaj ne manj, toda povsem drugače vznemirjena kot prvi krat: „Gospoda sem videla!“

In nato je začela pripovedovati.

Vstal je! Vstali bomo tudi mi!

UMRL JE APOSTOLSKI ADMINISTRATOR DR. MIHAEL TOROŠ

V nedeljo, 29. decembra je na Kostanjevici nad Novo Gorico v Jugoslaviji po težki bolezni umrl msgr. dr. Mihael Toroš, apostolski administrator jugoslovanskega dela goriške nadškofije. V torek, 31. decembra so ga iz zasebnega stanovanja na Kapeli prenesli v cerkev na Kostanjevico, kjer je daroval mašo zadušnico solkanski dekan g. Andrej Simčič, zatem pa so ga prenesli v dekanijsko cerkev v Solkan, kjer se je vršila pontifikalna zadušnica ob asistenci škofov, goriškega stolnega kapitlja ter številne duhovščine. Pogrebnih slovesnosti se je udeležilo zelo veliko vernikov z obeh strani meje. Po maši se je razvil žalni sprevod na Sveto goro, kjer so msgr. Toroša pokopali za glavnim oltarjem bazilike poleg knezoškofa dr. Franciška B. Sedeja.

Msgr. Toroš se je rodil v Medani v Brdih leta 1884. Nadškof Sedej ga je v reški stolnici posvetil za duhovnika leta 1909. Služboval je dve leti v Dornberku, in potem v Rihemberku, nato je šel študirat pravo najprej na Dunaj, nato v Rim, kjer je leta 1921 promoviral iz kanoničnega prava s tako odličnim uspehom, da ga je papež Benedikt XV. odlikoval z zlato svetinjo.

Vrnil se je v Gorico, kjer je nekaj let deloval pri cerkvenem sodišču. V tej službi se je povzpел do sodnika pri cerkvenem deželnem sodišču v Benetkah. Leta 1947 ga je papež Pij XII. imenoval za apostolskega administratorja poreško-puljske škofije. Leto pozneje, ko so izgnali iz Solkana apostolskega administratorja msgr. Franca Močnika, ga je sv. stolica premeštila v solkansko administraturo. Pozneje mu je sveta stolica poverila še upravo koperske administrature, katero pa je upravljal po delegatu msgr. Kjudru.

Velika zasluga msgr. Toroša je, da je v tako skromnih razmerah v katerih živi Cerkev v Jugoslaviji, ustanovil semenišče v Vipavi in izposloval od oblasti edini slovenski verski list „Družina“.

Kvalitetne kulturne prireditve v proslavo najglobljih praznikov krščanstva so lep dokaz, da rastemo, da je naša rast pravilna.

PRAVA RAST NAŠE KULTURE

Slovenci se ne moremo šteti med velike narode; po številu smo med najmanjšimi na svetu, v sredi Evrope smo zaklinjeni med dva največja evropska naroda. V njih senci bi bili skorajda obsojeni, da moramo brž usahniti, oditi v smrt. Prva svetovna vojna nas je okrnila za eno tretjino, po drugi svetovni vojni smo se razdelili na dvoje, na nesvobodno domovino doma, ki ječi pod komunističnim režimom in na domovino, ki skuša v emigraciji reševati osnovne vrednote slovenskega duha v svobodi, med svobodnimi narodi. Pod bivšo habsburško monarhijo smo skoraj tisoč let živeli brez velikih posegov v svetovno dogajanje, bili smo narod „brez zgodovine“, kakor so nas dolžili v dunajskem parlamentu, bili smo zemljepisni pojem, ki ga niso mogli ali niso imeli časa izbrisati z zemeljske površine. V 19. stoletju prebujanja narodov smo sicer pogumno stopili na plan in ker politično nismo mogli pomeniti mnogo, smo tembolj globoko zaorali na polju kulturnega ustvarjanja — imeli smo v Prešernu pesnika, ki je zrasel ne evropsko, svetovno ravnino, s Slomškom smo dobili v Mohorjevi družbi založbo, ki je poslala med naš narod za tiste čase izredno visoko število knjig in publikacij. Založba ni postala samo naš ponos, posnemali so nas drugi, sosedni narodi (St. Josef Buecher Bruderschaft

v Celovcu in Družba sv. Hieronima v Zagrebu). Bili smo med prvimi narodi v Evropi, kjer ni bilo več analfabetov.

CERKEV IN KULTURNI DELAVCI

Na tej poti je zanimivo poudariti dvoje: stalno in največje narodno zatočišče slovenstva je bila Cerkev in drugič, za rast slovenskega naroda na kulturnem polju so skrbeli kulturni delavci, ki so edini mogli najbolj mirno ustvarjati, dvigati slovenske duhovne vrednote v svet svobode, navajati Slovence v tekmovanje z ustvaritvami drugih narodov. Kar nam je bilo sicer odvzeto na polju slovenstva (bili smo brez lastne države, ni nam bilo dano izvesti zedinjenje slovenstva v eni upravni enoti in morali smo biti dolga stoletja razdeljeni na več nenarodnih kronovin), pa nam je bilo povrnjeno na polju, kjer duh veje koder hoče. Stalno smo bili priča posebne ljubezni božje, ki nam je pač dajala darov drugod, če jih na enem polju — navidez — nismo imeli dovolj.

VELIKI ZGLEDI

Za zgled bi hotel navesti samo eno, kar se mi zdi primerno potrdilo takega umevanja naše samobitnosti in našega razvoja.

Moralo je biti v letu 1931, ko mi je pokojni svetnik Janez Kalan pisal iz

Nemčije, da misli priti za nekaj dni na obisk v Pariz; prosil me je, da bi mu bil tam v pomoč. Sam je bil že nekaj mesecev v Nemčiji, kamor se je umaknil, ker je moral bežati iz domovine zaradi nekih letakov, brošur, ki jih je objavil proti zmotam Živkovičeve diktature (bil je torej emigrant). Želel je priti za nekaj dni na počitek v Pariz, še bolj pa je želel izvesti nekaj romanj na številna sveta mesta francoske prestolnice. Ko je prišel, sem ga vodil po mestu; bilo je silno vroče, Pariz je v poletni vročini neznošen — a je vse kljub visoki starosti potrpežljivo prenašal. Stanoval je pri lazaristih na Rue de Sévres; vsak dan je maševal pri oltarju, kjer so bile relikvije sv. Vincencija Pavelskega, zadnje dni bivanja pa sva vsak dan šla v kapelico v Rue du Bac, kjer se je pred skoraj sto leti Brezmažežna prikazovala bl. Katarini Labouré.

Pri obeh oltarjih sem mu imel čast ministrirati, dasi sem zlasti o poznejši svetnici bl. Katarini Labouré še zelo malo vedel.

Toda svetnik Kalan ni prišel v Pariz samo zaradi romanja. Začel mi je razlagati misli, ki so ga takrat prevemale in mu dajale pogum, da je mogel življenje v emigraciji lažje prenašati. Med krogi, ki so ga v Nemčiji obdajali, je začel snovati temelj za tisto, kar se je pozneje imenovalo Mednarodni odbor za kongrese Kristusa Kralja. Pravil mi je, da je začel najprej izdajati drobno razmnoženino, napisal in natipkal jo je kar sam. V začetku je bil odmev kar obupen, mislil je, da ideja nikdar ne bo mogla dozoreti, kaj šele, da bi bilo kaj več sadov. Ko se je vračal v Nemčijo, nisem imel vtisa, da bi bil mogel v Parizu koga pridobiti za izvedbo zamisli. Vendar ni odnehal! Vztrajal je in kot

Ljubljana, slovensko versko, narodno in kulturno središče

Slovenec, pripadnik enega najbolj neznanih narodov, dosegel, da se je prav okoli nas v letih med 1934-1940 začela urediti misel, ki je prvo izvedbo doživela prav v Ljubljani, kjer je bil I. Mednarodni kongres Kristusa Kralja. Prireditve smo izvedli odlično tako v študijskem delu, kakor tudi v verskem, kar je bila organizirana velika narodna manifestacija v čast Kristusu Kralju na ljubljanskem stadionu. Kako zelo je ideja zgrabila mednarodni svet, je pokazalo vodstvo Cerkve, ki je poleg papeževskega legata, poljskega kardinala Hlonda poslala na vse prireditve še beneškega kardinala-patriarha, nadškofa Plazzo. Poleg vsega jugoslovanskega episkopata se je prireditve udeležilo tudi mnogo škofov iz Italije, Poljske, Francije in Avstrije; prišlo je mnogo prelatoz iz Madžarske, Nemčije in drugod. Za predsednika prvega Mednarodnega odbora za kongrese Kristusa Kralja je bil izvoljen ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman — zanimanje za gibanje v čast Kristusu Kralju je zajelo ves svet, nesrečni vojni dogodki v Evropi so nadaljnje delo v tej smeri zavrli. Toda škof Rožman je ostal stalni predsednik Mednarodnega odbora za kongrese Kristusa Kralja — ideja ni umrla, samo spi.

Slovenci smo tedaj po delavnosti skromnega svetnika Janeza Kalana — pozneje je bil imenovan za pravega hišnega prelata sv. očeta — dobili v roke pobude za izvedbo velike ideje, ki nas je postavila v položaj enakovrednosti z velikimi narodi. Pa pri tem ne gre za vprašanje prestiža in tudi ne okolnost preeminence — gre samo za potrditev, da smo in imamo med seboj sile in moči, ki so nas ohranjale v najtežjih časih in nas bodo ohranile tudi v bodoče, če

bomo znali ostati zvesti zglede svojih prednikov. Ni bil prelat Kalan edini, ki je utrdil temelje slovenstva v službi verskega poslanstva slovenstva s tem, da nas je postavil v ospredje pri ideji za kongrese v čast Kristusu Kralju. Podobno je opravil tudi škof Slomšek, ko je v 19. stoletju z ustanovitvijo bratovščine sv. Cirila in Metoda Slovence v okviru katoliške Cerkve pri delu za zedinjenje postavil na zelo vidno, med katoliškimi narodi Cerkve, pa na prvo mesto in je pomen tega dogodka podčrtal tudi pokojni papež Janez XXIII.

Imeli smo prelata dr. Fr. Grivca, ki je z deli za zedinjenje z vzhodnimi Slovenci postavil slovenski prispevek na prvo mesto v evropski znanosti.

V KORIST SLOVENSTVA

Vse to nam zamore potrditi zavest, prepričanje, da smo slovenstvu ravno z uravnavanjem kulturnega in znanstvenega dela na temelje našega verskega poslanstva pravilno in najbolj učinkovito koristili. Na narodnem, socialnem in političnem polju se pogosto nismo mogli izviti iz verig majhnosti, preplaha, pomanjkanja poguma — pogosto tudi nismo zmogli ogromnih bremen za dosego sredstev, ki bi bila zato potrebna; v delu za duhovno poglobitev naše vere v bodočnost slovenstva pa ni moglo biti in ni ovir. Čim bolj smo bili široki in pozitivni na tem polju, tem bolj smo mogli ugotavljati, da so se nam stalno odpirala nova obzorja, ki jim ni bilo meja. Bili smo v kraljestvu svobode, ki nam ga nikdo ni mogel vzeti.

Slovenci v emigraciji ohranjamo zvestobo proslavam Kristusa Kralja, seveda ne s kongresi ali takimi zunanji manifestacijami, kakor so bile v domo-

vini. Toda nekaj je za te naše prireditve vendarle značilno. Lansko prireditve (v oktobru 1963) je vodstvo praznika proslavilo z uprizoritvijo drame svetovnega avtorja Fritza Hochwaelderja „Kakor v nebesih — tako na zemlji“. Nekaj let poprej je bil v proslavo praznika v izvedbi Slovenske kulturne akcije uprizorjeno tudi delo svetovne dramatike. Izvedli so tistikrat misterij pesnika Paula Claudela „Marijino oznanjenje“. Obe prireditvi sta imeli lep uspeh, njih globina je zajela globoko, prepričujoče. Kakor smo se v desetletju pred drugo svetovno vojno oddolžili Cerkvi za poslanstvo, ki nam ga nalaga z mednarodnimi kongresi Kristusa Kralja, tako smo v emigraciji dokazali, da znamo isti zamisli služiti z deli, ki so na svetovni ravni, z deli, ki presegajo običajni nivo, kakor ga opazamo okoli sebe. Skupno z versko vsebino praznika se naj vedno tudi pokaže prava stopnja naše kulturne rasti, notranja duhovna zmogljivost ustvarjanja naj bo spričevalo stopnje, višine naše religioznosti.

VERA — IZVIR KULTURE

Pravo, resnično kulturno delo nujno vodi do izoblikovanja prave zvestobe do osnovnih vrednot osebne in narodne duhovnosti. Vsi veliki duhovi, ki so res ustvarjali iz ljubezni in iskrenosti, so se nujno znašli na poti, ki je korakala vzporedno, složno s tistimi, ki jim je bila podeljena naloga skrbeti za verske globine, rešitev posameznika, narodov in vsega človeštva po naukih Cerkve. Ravnotežje, harmonija med obema aktivnostima: verske in kulturne je bila vedno dokaz, da narodno in človeško občestvo varno raste v skupni hram, ki ga ne bo mogoče podreti, ki mu ne bo konca.

Zato so kvalitetne kulturne prireditve v proslavo najglobljih praznikov krščanstva lep dokaz, da rastemo, da je naša rast pravilna. Ni se nam bati kulturnega dela, če bo prežeto z zavestjo širine in vdanosti idealom vere, v službi delu Odrešenja. Taki prazniki nam morajo biti dokaz: 1. da s kvalitetnim podajanjem vrednot duhovnega ustvarjanja tudi raste na pot umevanja najglobljih vrednot sv. vere; 2. ljubezen do kulturnega dela, ki je prežeta s takimi ideali, pa tudi ni in ne more nikdar biti obsojena na propad ali zaiti na stranpot, ker imamo v delih svojih prednikov (škof Slomšek, prelat dr. Fr. Grivec, prelat Janez Kalan, poleg drugih) dovolj izpričanih dokazov, da nas je prav to delo ohranjalo, nam zagotovilo obstanek in nas vede v pravo bodočnost.

Letos slavi Slovenska kulturna akcija desetletnico svojega obstoja. Po svojih močeh je rada sodelovala pri skupnem delu za duhovno poglobitev temeljev slovenstva. Ni sodelovala iz kakih sebičnih namenov, ampak iz zavesti, da je pravo kulturno delo nemogoče, obsojeno na neuspeh, če ne ohranja ali če ne pomaga pri krepitvi verskih osnov naše duhovnosti.

Nismo sami, ki skušamo z vso ponižnostjo in ljubeznijo dajati pričevanje o tej resnici. Enako namreč mislijo in pišejo največji duhovi sodobnosti. Toda radi bi podčrtali, da sodelujemo z veseljem, optimizmom. ki ni brez temeljev, ko smo resnično stalno priča temu, kako je viden božji blagoslov pri vsem, kar na tak način služi resnici, ljubezni in pravici.

Brez te zavesti je namreč prava rast slovenske kulture nemogoča.

Ruda Jurčec

Palestina ima dva gospodarja

Palestina, kamor je 4. januarja leta 1964 poromal sam sv. oče Pavel VI., je edinstvena dežela; nobena dežela na svetu se ne da primerjati z njo.

Veliko je božjih poti na svetu, a na nobenem božjem potu se ni mogoče romarju tako živo vtopiti v razne dogodke iz Jezusovega in Marijinega življenja kot na svetih krajih Svete dežele.

V betlehemski votlini vlada neprestano sveta noč, večer božič; v božjem grobu je neprestano velika noč, na Kalvariji neprestan veliki teden; pri sv. Janezu v gorovju je neprestana proslava Kristusovega predhodnika, v tamkajšnji cerkvi Marijinega obiskanja odmeva neprestani „Magnificat“; ob vznožju Oljske gore je neprestano veliki četrtek, na Sionu so neprestano presrečni trenutki zadnje večerje in presvete Evharistije.

A to edinstveno deželo, ki ima za seboj tako burno zgodovino, kakor morebiti nobena dežela sveta, že nekaj desetletij pretresajo žalostni politični boji. Dva naroda, judovski in arabski, si lastita pravico do dežele in ne marata drug drugega trpeti zraven sebe. Pospešeni dotok Judov v zadnjih letih je povzročil množičen premik arabskega prebivalstva in izgubo tisočletne posesti, ki vzbuja maščevalnega duha.

Umetna meja, ki je bila ustvarjena po ustanovitvi države Izrael in kraljestva Jordanije, deli deželo v dva dela, judovskega in arabskega, med katerima ni nobenih zvez. Gibanje prebivalstva je silno otežkočeno in obisk vse dežele skoraj nemogoč. Meja med obema državama je na več krajih nenaravna.

Glavno mesto Jeruzalem je razdeljeno med oba gospodarja: notranje mesto s cerkvijo Božjega groba, kjer je papež Pavel VI. maševal v soboto, 4. januarja, cerkev „Glejte človek“, Marijin grob in lepa nova getzemanska cerkev je arabsko. Južni del mesta, Sion s cerkvijo Marijine smrti ter zahodna in severozahodna predmestja so judovska.

Betlehem spada pod Judovsko oblast; cesta pa, ki vodi iz Jeruzalema v Betlehem, teče deloma po judovskem ozemlju. Jafa in rodovitna Saromska ravnina, Nazaret in vsa okolica Genezareškega jezera spada pod Izrael, Jordanska kotlina pa po večini pod Jordanijo.

Pri takih razmerah je umevno, da krščanska svetišča samevajo, da najlepši krščanski prazniki, božični in velikonočni, izgubljajo na tradicionalnem sijaju. Množični obiski svetih krajev, kakor so bili do zadnje svetovne vojne vedno številnejši, so danes nemogoči, ali pa silno oteženi in združeni z velikimi stroški.

Kot kristjani moramo iskreno želeti in veliko moliti, da se meje med obema gospodarjema Palestine pravično uredi in da pride do sprave med dvema tako nepomirljivima nasprotnikoma.

Drugo, kar navdaja palestinske romarje z bolestjo, je dejstvo, da imajo najčastitljivejša krščanska svetišča po več gospodarjev, ki se mrzijo in si sovražno stoje nasproti, svetišča pa pri tem žalostno razpadajo. Varuhi božjega groba in drugih svetih krajev morajo biti ponoči in podnevi na straži, da jih ločeni Grki ali Armenci ne oropajo pravic, ki so jim že dolga stoletja priznane. Zaradi posebnih zakonov, ki so tam še iz turških časov v veljavi, se svetišča ne popravljajo, in tako nudi n. pr. cerkev Božjega groba, ki je že vsa podrti in je v nevarnosti, da se zruši, ali nekdanj tako veličastna betlehemska bazilika, žalostno sliko gorja, ki ga je povzročil nesrečni razkol.

Za domačine, Arabce in Jude, krščanstvo nima privlačnosti, ker ne izraža ljubezni, ker vidijo celo na najsvetejših krajih sovražstvo med pripadniki kršćanskih veroizpovedi.

Vse to nam narekuje, da se še bolj iskreno zatečemo v molitvi k Mariji, Kraljici cerkvene ednosti, da se bo tako čimprej izpolnila želja božjega zveličarja, „da bi bili vsi eno“, in da Marijino kraljestvo zopet zablešči v prvotnem sijaju.

Vsekakor pa pomeni velik korak do uresničenja teh velikih in svetih ciljev romanje papeža Pavla VI. od 4. do 6. januarja. Četrtega januarja se je mudil v judovskem predelu Svete Dežele. V nedeljo, petega je bil v Izraelskem Nazaretu, v cerkvi Marijinega oznanjenja. Zadnji dan pa je maševal v judovskem Betlehemu, v baziliki Jezusovega rojstva.

Pavel V., Petrov naslednik, ki se je v Sveti deželi srečal z jordanskim kraljem in predsednikom Izraela, s katoliškimi škofi ter z vzhodnimi in carigrajskim patriarhom, z Arabci in Judi, je z besedo in zgledom dokazal, da je rešitev Palestine in rešitev vsega sveta le v Kristusu in njegovi brezmejni ljubezni, ki se je prav v Sveti deželi učlovečila.

A. S.

Za novo leto 1964 je sedanji administrator ljubljanske nadškofije dr. Jože Pogačnik izdal lepo pastirsko pismo, ki ga z veseljem prinašamo v „Duhovnem življenju“

Pismo ljubljanskega administratorja

Dragi verniki! Leto 1963 je šlo v zaton. Prineslo nam je marsikaj razveseljivega, pa tudi mnogo žalostnega. V preteklem letu je sveta Cerkev zgubila dobrega papeža Janeza XXIII, ki so ga prisrčno ljubili ne le katoličani, temveč vsi ljudje brez razlike vere ali narodnosti. Ko je umiral, nam je dajal lep zgled svete krščanske smrti. Tako so ga spoštovali verniki njegove škofije, mesta Rim, da se mnogi niso imeli za vredne, da ga gredo kropit, če se niso prej v dobri spovedi očistili grehov. Duh papeža Janeza XXIII. pa v Cerkvi živi dalje. Njegovo duhovno dediščino je prevzel sveti oče Pavel VI., ki je bil izvoljen na praznik Jezusovega Srca. Ta modro in krepko izvaja načrte svojega velikega prednika.

Največji dogodki

Največje zgodovinsko dejanje pokojnega papeža je bilo sklicanje koncila. Sedanji papež pa koncilsko delo z vsemi močmi nadaljuje. Drugo zasedanje v lanski jeseni pa bilo v bistvu nadaljevanje prvega vatikanskega cerkvenega zbora, ki je bil pred pičlimi sto leti, a se zaradi vojne ni mogel končati. Prvi vatikanski zbor je razpravljal o oblasti papeža v Kristusovi Cerkvi in razglasil, da je papež v verskih in nravnih rečeh nezmotljiv. Drugi vatikanski zbor

je pa lani razpravljal o oblasti škofov ter o vodstvu in upravi škofij; veliko je bilo govora tudi o pripravi za zedinje z ločenimi kristjani. Končni sklepi o vsem tem pridejo letošnjo jesen na glasovanje. Številne predloge, pri katerih smo pismeno sodelovali tudi slovenski škofje, sedaj preučujejo koncilске komisije, ki tudi med letom intenzivno delajo in pripravljajo tvarino. Koncil je že sprejel in papež je tudi že objavil načelne sklepe glede bogoslužja in glede tiska, radia, kina in televizije. Po teh smernicah, boste, dragi verniki, poklicani k še bolj dejavnemu sodelovanju pri maši, pri kateri bo čez nekaj let že več slovenskega. Prvi sadovi koncila so torej že vidni. Da bi Bog dal koncilu blagoslov in uspeh, dragi verniki, ne smete nehati za koncil goreče moliti in opravljati dela pokore. Na ta način pri koncilu sami dejavno sodelujete.

Sporočamo Vam tudi to, da je med koncilom sveti oče sprejel v posebni avdijenci tudi jugoslovanske škofo in ob tej priložnosti podelil vsem vernikom Jugoslavije apostolski blagoslov.

Smrt nadškofa Antona Vovka

Najbolj žalosten dogodek v naši nadškofiji v preteklem letu je bila pregodnja smrt našega nadškofa, prevzvi-

šenega Antona Vovka. Pokojni je bil do svojih duhovnikov očetovsko dober, zato ga duhovniki ne bomo nikoli pozabili. Najbolj pa je bil srečen med vami, verniki. Večni Sodnik ga je poklical po plačilo prav na god naših glavnih škofijskih zavetnikov sv. Cirila in Metoda. Pokojni nadškof je vodil škofijo v silno razburkanih časih. Na razvalinah vojne jo je tako rekoč znova uredil. V pisarni je bil ob vsakem času dostopen vsakomur, duhovniku in laiku, posebno ubogemu in duhovne ali telesne pomoči potrebnemu. Otroško ste mu bili vdani in radi ste poslušali njegove pridige in njegova pastirska pisma. Prepričani smo lahko, da zdaj svojo nadškofijo dalje vlada s svojo prošnjo pri Bogu. Zanj

veljajo besede iz Razodetja (14, 13): „Blagor mrtvim, ki bodo umrli v Gospodu. Da, govori Duh, spočijeje naj se od svojega truda, zakaj njih dela gredo z njimi.“ Skazujmo pokojnemu nadškofu še preko groba ljubezen na ta način, da se ga pogosto spominjamo v svojih molitvah, posebno pri spominu rajnih pri maši.

Z nadškofovo smrtjo je ljubljanski škofijski sedež postal nezaseden. Sveti oče je mene, pomožnega škofa pokojnega nadškofa, imenoval za apostolskega administratorja, upravitelja ljubljanske nadškofije. Na imenovanje novega nadškofa pa čakamo. Dragi verniki, molite, da bi sveti Duh za rednega pastirja naši nadškofiji postavil takega, ki bo ti-

Škofovsko posvečenje ljubljanskega administratorja dr. Jožeta Pogačnika

stim, čez katere bo postavljen, z besedo in dejanjem koristil. Sveti Duh nas k temu sam spodbuja, ko pravi: „Veliko premore goreča molitev pravičnega“ (Jak 5, 16).

V Sveti deželi

Znano vam je, dragi verniki, da sem po končanem koncilskem zasedanju z mnogimi drugimi koncilskimi očeti poromal v sveto deželo in si tam ogledal kraje, kjer so živeli naš Odrešenik, njegova mati in njegovi apostoli. To je bila zame velika milost. Kako je to romanje poživilo mojo vero! Videl sem Nazaret in tam v skalo vsekano hišo, kjer je nadangel Devici Mariji oznanil Jezusovo rojstvo. Videl sem Betlehem in tam votlino, kjer je Marija Devica rodila Odrešenika. Ogledal sem si Kano, kjer je Jezus spremenil vodo v vino. Prehodil sem kraje ob Genezareškem jezeru, bil sem na kraju, kjer je pomnožil kruhe, v shodnici, kjer je obljubil presveto Rešnje Telo, stal sem na skali, s katere je Jezus Petru izročil oblast, da pase njegova jagnjeta in njegove ovce. Bil sem na gori Tabor, kjer se je Jezus spremenil in od koder se vidi vsa pokrajina, kjer je Jezus učil. Bil sem v Betaniji, kjer je Jezus svojega prijatelja Lazara obudil od mrtvih. Bil sem pri Jakobovem vodnjaku v Samariji, kjer je Jezus spreobrnil samarijansko ženo. Obiskal sem dvorano zadnje večerje in vse kraje Jezusovega trpljenja: vrt Getsemani, kjer je votlina, v kateri je Juda Iškariot Jezusa s poljubom izdal, še danes prav taka, kakršna je bila. Molil sem na skali, kjer je Jezus potil krvavi pot. Opravil sem, hodeč po Jezusovih stopinjah, križev pot in večkrat molil na Kalvariji

in v božjem grobu, iz katerega je Jezus častljljv vstal. Bil sem na kraju, od koder je šel v nebesa. Pa tudi na kraju, kjer je učil apostole očenaš — tam je vzdiana plošča tudi s slovenskim očenašem. Videl sem kraj, kjer je Marija obiskala teto Elizabeto in zapela Magnificat — ta Marijina pesem je tudi tam na plošči napisana v slovenskem jeziku. Videl sem cerkev, kjer se je po izročilu Marija rodila, kraj njene smrti in tudi njen grob, od koder je bila v nebesa vzeta. Na vseh teh svetih krajih „kamni vpijejo“, da je Jezusovo življenje in njegov nauk neizpodbitno zgodovinsko dejstvo, resnica, ki je niti slepec, če ni hudoben, ne more tajiti. Povsod sem molil za milost, naj Bog vsem ljudem ljubljanske nadškofije ohrani trdno in živo vero. Molil sem za to, za kar smo prosili vse preteklo leto, ko smo obhajali 1100-letni spomin, odkar sta sveta brata Ciril in Metod prišla med Slovane. Vera, predragi, je dar božji, za katerega moramo pogosto in ponižno prositi. Vi pa, verni starši, storite in žrtvujte vse, da bodo ta dar zvesto ohranili tudi vaši otroci. Skrbite, da ne boste niti sami niti vaši otroci zanemarjali molitve, maše in zakramentov in verskega pouka.

S to željo, da bi se v sveti veri vedno bolj utrjevali in v njej rasli in da bi bili po veri in dobrih delih Bogu vedno bolj všeč ter rasli v ljubezni do Boga in do bližnjega, vam voščim, dragi verniki, srečno novo leto in vse v imenu troedinega Boga, Očeta in Sina in Svetega Duha, blagoslavljam.

+ Jožef

apost. administrator, škof

Tudi Slovenci so romali v Palestino

Romanje v Sveto deželo je začela sv. Helena, mati cesarja Konstantina Velikega. Po njeni zaslugi sta bili zgrajeni dve največji in najveličastnejši palestinski svetišči: cerkev božjega groba v Jeruzalemu in Bazilika Kristusovega rojstva v Betlehemu. Od tedaj dotok romarjev v Palestini ni nikoli ponehal; tudi krvave vojske ga niso zaustavile.

Verjetno je, da je v davnih časih tudi kak veren romar iz naših krajev šel po sledovih prve jeruzalemske romarice, sv. Helene, toda poročil o tem nimamo.

Prvo sled o Jeruzalemskem romarju iz naših krajev najdemo upodobljeno v poznogotskem lesenem reliefu v glavnem oltarju cerkvice sv. Ahacija v Nemškem Rovtu, podružnica cerkve sv. Nikolaja v Bohinjski Bistrici na Gorenjskem. Ta relief nam predstavlja zakonskega moža sv. Heme ob njegovi vrnitvi z romanja v Sveto deželo.

Šele pred dobrimi sto leti so začeli Slovenci v večjem številu romati v Sveto deželo. Eden naših prvih romarjev, ki je zapustil nekaj zapiskov o svojih vtisih v Palestini, je bil slovenski misijonar Ignacij Knoblehar. Zanimanje za romanje v Palestino je med Slovenci zlasti narastlo, ko so se proti koncu prejšnjega stoletja zboljšala prometna sredstva in so pričeli večji narodi prirejati velika ljudska romanja v svete kraje. Zaradi velikega števila romarjev, ki so imeli svoj posebni vlak in poseben parobrod, se je potovanje znatno pocenilo. Prvo tako romanje je bilo leta 1898, ko je ladja „Tirof“

pripeljala v Palestino 500 Tirolcev iz Brihrena. Dve leti na to je na enak način prispelo v Sveto deželo 519 mož iz Gornje Avstrije, l. 1903. pa 500 Švicarjev.

Razumljivo je, da spričo lepih uspehov, ki so jih rodila taka ljudska romanja, tudi Slovenci niso ostali ravnodušni. Ko je škof dr. Jeglič leta 1898 zasedel ljubljansko škofijsko stolico, je že za god sv. Nikolaja istega leta v škofijskem listu izdal poziv, naj bi se zglasilo vsaj 500 slovenskih mož in fantov, ki bi skupno romali v Sveto deželo. Tudi „Zgodnja Danica“ in drugi slovenski listi so ta poziv prinesli svojim bravcem. Toda čudno, odziva ni bilo skoro nobenega. Tako je srčna zadeva škofa Jegliča za enkrat padla v vodo. Vendar te velike zamisli ni hotel pokopati.

Dobrih deset let pozneje, 1. majnika 1910, so slovenski listi prinesli novo vabilo k „Prvemu skupnemu slovenskemu romanju v Sveto deželo“, ki naj bi bilo od 2. do 21. septembra istega leta. V njem je bilo razglašeno, da se za romanje smejo prigrasiti „zdrave osebe obojega spola“. Oklice so podpisali: dr. Anton Bonaventura Jeglič kot vodja romanja; Janez Kalan, urednik „Bogoljuba“, kot tajnik in blagajnik; p. Placid Fabiani, provincial frančiškanov, kot duhovni oče.

Odziv je bil to pot razveseljiv. Priglasilo se je 538 udeležencev iz vseh delov slovenskega ozemlja, od teh 333 iz ljubljanske, 99 iz mariborske škofije. Drugi so bili s Krškega, Primorskega in Prekmurja, 12 celo iz Hrvatske. Najstarejši romar je bil Tomaž Zupan s Sela pri Breznici, star 81 let. Moških je bilo skupaj 262, od teh 82 duhovnikov, žensk 276.

Ti romarji so se dne 1. septembra ob 11 uri dopoldne zbrali v ljubljanski stolnici k romarski maši, med katero so na koru ubrano prepevali šenklavški pevci. Pravo romarsko razpoloženje je med udeleženci zavladalo, ko so na koru zapeli pesem: „Angel božji, ki me vodiš, tebi se priporočim, ki zvesto pred mano hodiš, da se kje ne pogubim. Tebi me je Bog odločil, tebi mojo dušo izročil. Angel varuh, prijatelj moj, vedno mi na strani stoj.“

Ob petih popoldne tega dne je bila v ljubljanski frančiškanski cerkvi poslovilna pobožnost: pridiga p. Hieronima Knobleharja, namestnika zadržanega p. provinciala, in pete litanije Matere božje, katere je imel škof Jeglič ob asistenci nekaterih duhovnikov. Po litanijah so duhovniki skupaj s škofom pred oltarjem odmolili molitve za srečno potovanje.

Naslednjega dne je bil kmalu po 4. uri zjutraj odhod posebnega romarskega vlaka iz Ljubljane v Trst. Ker je bil ta dan ravno prvi petek, so si mnogi romarji želeli pred odhodom sv. mašo in sv. obhajilo. Na vse zgodaj so nekateri romarji-duhovniki maševali v ljubljanskih cerkvah in mnogo romarjev je med temi mašami pristopilo k sv. obhajilu. Slovo od Ljubljane je bilo prisrčno. Ko je vlak peljal mimo Borovnice, so nad borovniškimi mostom

pokali topiči, pri župni cerkvi pa pritrkavali zvonovi v čast jeruzalemskim romarjem. Dopoldne okrog 9. ure je bil vlak v Trstu in romarji so se napotili proti pristanišču, kjer jih je sprejel na krov parnik „Tirol“.

Še preden je parnik odplul iz pristanišča, je bilo na krovu postavljenih 8 oltarjev za maševanje. Nad glavnim oltarjem je stal lep kip Marijinega brezmadežnega Srca, ki je bil romarjem na vsej poti zvest spremljevalec. Pred tem kipom so se zjutraj in zvečer vršile skupne romarske pobožnosti, tu so se posamezniki z vsem srcem izročili varstvu Matere božje.

Ko je ladja zapuščala pristanišče, se je začela na krovu pri Marijinem oltarju slovesna maša, ki jo je daroval škof Jeglič. Kot prvo pesem so pevci zapeli: „Angel božji, ki me vodiš“. Romar — udeleženec — je pri tej priliki zapisal v svoj dnevnik. „Vsi smo se zbrali na krovu okrog Marijinega oltarja in se zatopili v molitev. Zvonček je med svetim opravilom skrivnostno zvončkljal, v našo sredo je prišel večni Bog, naše molitve za srečno romanje so se pomnožile...“

V varstvu Marijinem, v pričujočnosti živega Boga, smo se sredi širokih in globokih voda čutili varne in srečne...“

Naš pisatelj Ksaver Meško, ki je bil tudi med udeleženci, je v svojih potopisnih spominih, objavljenih v Slovenskih večernicah l. 1912., slovo od Svete dežele takole opisal: „Ko smo 16. septembra zjutraj s kolodvora še enkrat pozdravljali Jeruzalem, s solzami v očeh, smo menda pač vsi mislili: „Ali te še kdaj vidim, o ti najsvetejši kraj sveta?“ Vsi pa smo gotovo tudi čutili: „Ako tebe pozabim, o Jeruzalem, boji pozabljena moja desnica — Tebi, o Gospod, pa hvala za milost tistih dni, ko smo z gorečimi srci stopali po zemlji, posvečeni po tvojih stopinjah in po tvoji rešnji krvi.“

Dr. Andrej Snoj

ZA KAJ BOMO V TEM MESECU MOLILI?

Splošni molitveni namen:

Molimo, da bi kristjani postni čas pojmovali v duhu liturgije in ga izražali z zglednim življenjem in deli pokore.

Misijonski molitveni namen:

Molimo, da bi narodi, ki so novejši

čas dosegli samostojnost, z modro medsebojno pomočjo iskali pravičnosti in mir.

Molitvena zveza za slovensko domovino.

Molimo za resnično krščansko življenje Slovencev, kajti le tako bomo ostali med drugimi narodi.

Čeprav je smrt po apostolovi besedi človekov sovražnik, postane po Kristusu naša prijateljica, naša sestra. Le po krščanski smrti moremo doseči polnost novega, večnega življenja.

SMISEL SMRTI

V postnem času premišljujemo kristjani s sveto Cerkvijo Kristusovo trpljenje in smrt. To premišljevanje nas nagiblje k spokornosti, k vdanosti in potrpežljivosti v življenskih križih in nas pripravlja na našo lastno smrt, ki bo nekoč končala naše tostransko življenje in nam odprla vstop v večnost, kjer čaka vsakega človeka njegova dokončna, večna usoda.

Smrt in življenje na zemlji sta nerazdružljivo zvezana. Ni mogoče spoznati pravega smisla življenja, ako ne spoznamo pravega smisla smrti. Je v smrti velika skrivnost, pa le po njej spoznamo tudi skrivnost življenja, njegovega pomen in cilj.

Ker je smrt splošno dejstvo, ki ga nihče ne more tajiti, ki pa tako usodno posega v življenje na zemlji, zato ljudje vseh časov o njej mnogo razmišljajo, govore in pišejo. Sad teh razmišljanj so često velike in žalostne zmote. Jasen in zanesljiv odgovor na vprašanje o smrti nam da, kolikor je to na tem svetu mogoče, le božje razodetje, na katero se naslanja nauk svete Cerkve. Kaj sveta Cerkve o smrti uči?

Vzrok smrti

Opirajoč se na sveto pismo sveta Cerkev uči, da Bog v svojem prvotnem načrtu glede človeškega rodu smrti ni predvidel. Našim prvim staršem, po na-

ravi umrljivim, je naklonil izreden dar neumrljivosti, ki bi bil prešel tudi na njihove potomce. Vezal pa je Bog ta dar na dokaz pokorščine. Dal je človeku naslednjo zapoved: „Od vseh dreves v rajskem vrtu smeš jesti; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej! Zakaj brž ko bi jedel od njega, boš moral umreti (1 Moz 2,17).

Zapeljana po nevoščljivem satanu sta Adam in Eva to strogo božjo zapoved prelomila. Ker Bog ne ukazuje in ne prepoveduje za šalo, sta s svojim prestopkom zapadla smrti. Neumrljivost je bila izgubljena zanju in za ves človeški rod. Prav piše zato bogonavdihnjeni pisatelj v Knjigi Modrosti: „Bog je človeka ustvaril za nemrljivost, po hudičevi nevoščljivosti pa je prišla smrt na svet“ (2, 23-24).

Kakorkoli se že razlaga greh prvih staršev, je gotovo to, da sta se z njim odločila proti Bogu. Nesmrtnost, ki je po naravi lastna samo Bogu in bi jo moral človek vedno imeti za nezaslužen božji dar, sta si Adam in Eva hotela zagotoviti z lastnimi močmi. Hotela sta postati kakor Bog. Prav to obljublja zviti satan Evi, ko jo zapeljuje v greh: „Nikakor ne bosta umrla. Ampak Bog ve: Brž ko bosta od tega sadu jedla, se vama bodo oči odprle in bosta kakor Bog, ker bosta spoznala dobro in hudo“ (1 Moz 3, 5). Popolna neodvis-

nost od Boga, to je strašna vsebina izvirnega greha. Prišlo pa je drugače, kot sta si želela. Prav to, kar sta si z grehom hotela zagotoviti, sta z njim napravila. Božja sodba se glasi: „V potu svojega obraza boš užival kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet, zakaj prah si in v prah se povrneš“ (1 Moz 3, 19).

To je razodeti, zgodovinski popis vzroka smrti. Smrt je sad greha. Brez greha bi je ne bilo. To je temeljna resnica stare in nove zaveze.

Odločitev prvega človeka je bila usodna za ves človeški rod, ker je Adam grešil kot zastopnik vsega človeštva. Po njem pride smrt na vse ljudi, ki smo njegovi potomci. To bridko resnico takole izrazi sveti Pavel: „Kakor je po enem človeku prišel greh na svet in po grehu smrt, tako je smrt prišla na vse ljudi, ker so v njem vsi grešili“ (Rim 5, 12).

Notranja zveza med smrtjo in grehom je razvidna iz naslednjega: Bog je vir vsega življenja. Ko se človek Bogu upre in od njega loči, zapade smrti. V človeški smrti Bog razodeva, da je življenje mogoče le v zvezi z njim. Sicer Bog v svoji neskončni potrpežljivosti ohranja tudi grešnike pri življenju, ali smrt končno le vsakemu dokaže njegovo minljivost in odvisnost.

Smrt je torej plačilo za greh (Rim 6, 23). Greh je želo smrti (1 Kor 15, 56). V smrti se nam odkriva najgloblja nesreča našega življenja, ki je prav v grehu.

Iz vsega tega je umljivo, da je smrt človeku nezaželjena, odvratna, da čuti pred njo strah. Sveti Pavel pravi, da je smrt „naš zadnji sovražnik“ (1 Kor 15, 27). Strah pred smrtjo ni le trepet pred koncem telesnega življenja, ampak

je v globini strah pred neskončno svetim Bogom, ki mu bo treba dati račun o življenju. Kakor je namreč izvirni greh prvotni vzrok smrti, tako so človekovi osebni grehi njen drugotni vzrok in je tako vsakemu človeku smrt delež po Adamu, pa tudi kazen za njegove lastne grehe. Često so prav naši osebni grehi tisti, ki boleznimi in smrti pospešijo. Tako piše sveti Pavel Korinčanom, med katerimi so mnogi nevredno prejeli sveto obhajilo: „Zato je med vami mnogo slabotnih in bolehnih in dosti jih je umrlo“ (1 Kor 11, 30).

To pretresljivo sliko o smrti najdemo le v božjem razodetju. Kjer ni vere, tam tudi ni umevanja smrti v njeni resnični podobi. Eni gledajo v njej zgolj naravni proces, se izogibljujejo mračni misli nanjo, jo preklinjajo, ali si jo v bridkosti življenja celo žele in si jo često sami povzročajo. Kristjani se ponižno klanjamo božji uredbi in na pepelnično sredo pustimo Cerkev, da nam s pepelom potresa glavo in nam kliče v spomin božjo sodbo: „Spominjaj se, človek, da si prah in da se v prah povrneš.“

Odločilna važnost smrti

Brezverci se tolažijo z mislijo, da je s smrtjo vsega konec. Umrje in razpade telo, ki je iz minljive snovi, umrje

Zvonček nam oznanja smrt

pa tudi duša, ki ni drugega kot sestavni del materije. Francoski brezbožnik Le Dantec je napisal knjigo Ateizem. V njej posveča posebno poglavje smrti ateistov in pravi: „Smrt je zmagoslavje brezbožnika. Brezbožnik se smrti ne boji, ker je prepričan, da med življenjem in smrtjo ni bistvene razlike. Veruje, da življenju sledi popolni nič, nič pa se ne boji. Brezbožnik se ne boji povrnitve v nič, ker ve, da ni nič drugega kot skupek atomov, ki so bili nekaj časa v svojevrstnem gibanju. Pravzaprav se to gibanje atomov stalno menjava in s tem se menjava tudi naše bitje. Tako smo v nekem oziru vsak trenutek v smrti in zato nam končna smrt ne more predstavljati nič posebnega, nič strašnega.“

Masoni se tolažijo z mislijo, da bodo živeli v spominu človeške družbe, za katere obstoj in spolnjenje, pravijo, da se trudijo. Komunisti govore svojim pristašem, da se morajo žrtvovati za novi, boljši družbeni red v bodočnosti. Indijci verujejo, da se duše po smrti selijo v druga bitja do končnega očiščenja, če ga sploh kdaj dosežejo. Liberalna protestantska struja zagovarja popolno smrt telesa in duše. Kolika nejasnost in zmeda!

Prav je zapisal sicer brezverni francoski pisatelj Anatole France: „Kadar se zavržejo verske resnice, ne preostane nobeno sredstvo več, da bi mogli spoznati, čemu smo na tem svetu in po kaj smo nanj prišli. V tej popolni nevednosti našega življenjskega namena in smisla je korenina naše žalosti in našega nemira.“

V to žalostno temo sije luč vere, ki nam govori: S smrtjo nikakor ni vsega konec. Naše življenje se s smrtjo ne

konča, ampak le spremeni. Ko naše umrljivo telo zapade razpadu in trohnobi, zaživi naša neumrljiva, po božji podobi ustvarjena duša svoje posebno, nesmrtno življenje na drugem svetu. Je pa smrt konec naše začasne življenjske preskušnje, konec našega pozemskega romanja. S smrtjo se odloči, kakšna bo v onostranstvu naša dokončna, večna usoda. V tem je odločilna važnost smrti za vsakega človeka.

Naše življenje na zemlji nam je od Boga dano, da se v njem preskusi naša zvestoba do njega. Obdarovani s prosto voljo se lahko odločimo ali zanj ali proti njemu. Zvesti Bogu bodo ob smrti prejeli plačilo večnega življenja, nezvesti in uporni ter nespokorjeni bodo zapadli kazni večnega pogubljenja. Na vse to nas Bog v svetem pismu neprenehoma opozarja, tako v stari kot v novi zavezi.

V Sirahovi knjigi npr. beremo: „Moj sin, drži se Boga in ne odpadaj od njega, da boš velik ob svojem koncu. Vse, kar pride nadte, sprejmi in bodi potrpežljiv v težavah svoje bridkosti. Zakaj v ognju se preskuša zlato, bogoljubni ljudje pa v peči bridkosti. Zapaj vanj in se bo zavzel zate, uravnaj svojo pot in upaj vanj! Kateri se Gospoda bojite, pričakujte njegovega usmiljenja, vaše plačilo vam ne uide. Kateri se Gospoda bojite, upajte na dobrine, na večno veselje in usmiljenje“ (2, 1—9).

Ker po smrti ni več možnosti zaslužnja, nam Sveti Duh po Pridigarju svetuje: „Vse, kar more tvoja roka storiti, stori z vneto močjo, zakaj ni dela ne preudarjanja ne znanja ne modrosti v kraju mrtvih, kamor greš“ (9, 10).

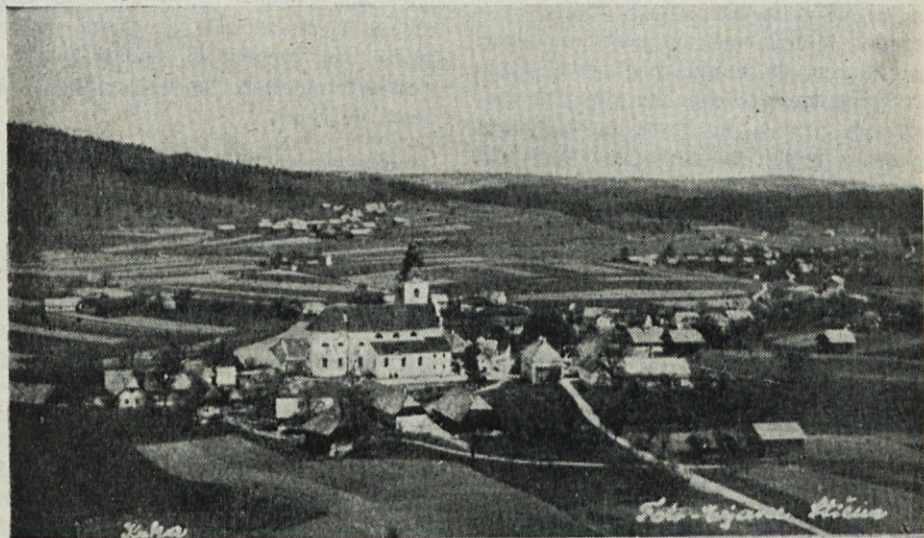
Božji Zveličar se ne utruji ponavljati: „Čujte, ker ne veste, katero uro pride vaš Gospod. Bodite pripravljeni, ker ne veste ne dneva ne ure“ (Mt 24, 42; 25, 13). Opominja nas, naj se trudimo za večno zveličanje, dokler nam sije dan življenja, zakaj „pride noč, v kateri nihče ne more delati“ (Jan 9, 4). V priliki o bogatinu in Lazarju pove, da pride plačilo ali kazen takoj po smrti. Lazarjevo dušo odnesejo angeli v Abrahamovo naročje, bogatin pa je po smrti pokopan v pekel, kjer zanj ni več usmiljenja (Lk 16).

Spričo te usodne važnosti smrti piše sv. Janez v skrivnem razodetju: „Bodi zvest do smrti in dal ti bom večnec življenja“ (2, 10).

Oprti na sveto pismo isto uče sveti cerkveni očetje. Sveti Hieronim piše:

„Življenje, ki ga živimo, je čas setve. Tu lahko sejemo, kar hočemo. Ko to življenje mine, je čas delovanja minil.“ Sveti Janez Zlatousti: „Spreobrnimo se od svojih grehov. Pride namreč čas, ko se bo pozorišče življenja končalo. Tedaj ne bomo mogli ničesar več zaslužiti. Tu je čas zasluženja in pokore, tam je čas sodbe.“ Sveti Ciprian: „Tu se večno življenje ali dobi ali izgubi. Ko cdidemo odtod, ni več mesta za pokoro, ne več možnosti zadoščenja.“

Zaradi te odločilne važnosti smrti se sveta Cerkev tako zelo trudi za umira-joče, da bi jih na odhod v večnost dobro pripravila. Duhovnikom daje za smrtno uro posebno pooblaščenje za odvezo tudi največjih in pridržanih grehov in cerkvenih kazni. In, ker se s smrtjo odloči človekova večna usoda,

Krka na Dolenjskem z župno cerkvijo sv. Kozma in Damijana

zato ne moli več za stanovitnost zveličanih, pa tudi ne za spreobrnjenje pogubljenih.

Smrt in Kristus

Učlovečeni božji Sin se podvrže vesoljnemu zakonu smrti. Isto pot gre tudi njegova brezmadežna mati, Devica Marija.

Teologi se vprašujejo, ali je glede smrti kakšna izjema med Adamovimi potomci? Nekaj primerov, ki bi morda potrjevali to mnenje, je omenjenih v svetem pismu. Tako se bere o očaku Henohu, da ga je Bog vzel s tega sveta, ne da bi videl smrt (1 Mz 5, 24; Hebr 11, 5). O preroku Eliju poroča sveto pismo, da se je odpeljal z zemlje v goreči kočiji (4 Kr 2, 11). Skrivnostna dogodka se gotovo ne moreta naravno razlagati. Kam sta odšla zvesta božja siužabnika? Ali jima je bilo s smrtjo za vedno prizanešeno? Ali sta že v nebesih? Mnogi cerkveni očetje in teologi mislijo, da nanju misli sveti Janez v Skrivnem razodetju, ko govori o dveh zvestih pričah, ki bosta pred koncem sveta z veliko močjo in čudeži pričala za Boga. Ko bosta pa končala svoje pričevanje, ju bo Antikrist premagal in ubil (Raz 11). Tako bi oba smrt še čakala.

Sveti Pavel piše Tesaloničanom o sodnem dnevu, ki ga je pričakoval kmalu, in predpostavlja, da bodo nekateri Gospodov prihod dočakali živi (I, 4, 17). Isto misel ponavlja v prvem pismu do Korinčanov: „Skrivnost vam povem: Vsi ne bodo zaspali, vsi pa se bomo spremenili hipoma, ko bi z očmi trenil, ob poslednji trombi“ (15, 51—52). Ako vzamemo apostolovo besedo v dobesednem smislu, tedaj bomo šli pravični živi

pred Kristusov sodni stol. Dejansko se tega smisla drže grški, pa tudi nekateri latinski cerkveni očetje in mnogi teologi. Drugi pa mislijo, da apostol ne omejuje vesoljnosti zakona smrti in da je treba njegove besede razumeti tako, da bo tudi spremenjenje pravičnih prišlo po smrti, a njih smrtno spanje bo trajalo le kratek hip. Skrivnost ostane skrivnost.

Da sta šla Kristus in Marija skozi smrt v onostranski svet, bi pač potrjevalo misel, da je zakon smrti splošen in ne prizna izjem. „Po enem človeku greh in po grehu smrt za vse“ (Rim 5, 12). Kristus je kot Odrešenik sveta vzel nase grehe vsega človeštva in je s svojo bridko smrtjo zanje zadostil Marija, ki je bila obvarovana izvirnega greha in nikdar ni storila nobenega osebnega greha, pa je sprejela smrt v vzajemnosti s svojim božjim Sinom, čeprav po splošnem izročilu njena smrt ni imela na sebi nič grenkega, ampak je bila to blažena in sladka ločitev s sveta, povzročena po njeni goreči ljubezni do Boga.

S svojo odrešilno smrtjo je Kristus vzel smrti njeno strahoto in grozo. Stiske in bridkosti smrtnega boja je sam do dna okusil in jih tudi nam ni dokončno odvzel. V gotovi meri, ki jo on v svoji pravičnosti in ljubezni določi, je grenka bridkost smrti delež vseh ljudi. Ali s Kristusovo smrtjo smo bili ljudje odrešeni; nič več nismo podvrženi satanu, ki je prav s smrtjo gospodoval nad svetom; odprla so se nam nebeška vrata; s svojo smrtjo in svojim vstajenjem nam je Kristus zaslužil vstajenje in večno življenje. Ko o tem razmišlja sveti Pavel, ves prevzet veselja piše: „Kristusova zmaga je uničila smrt.

Smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoje želo? Hvala Bogu, ki nam daje zmago po našem Gospodu Jezusu Kristusu“ (1 Kor 15, 55—57). Isto hvaležno misel izražajo naše prelepe, navdušene velikonočne pesmi: Jezus naš je vstal od smrti, razveseli se, kristjan; smrt in pekel je premagal, vstal iz groba tretji dan... Premagana je smrt nemila, oblast peklena moč zgubila. Aleluja, aleluja!

Ker je Kristus središče in vrhunec vsega stvarstva, je njegova smrt prinesla odrešenje ne samo človeškemu rodu, ampak vsemu stvarstvu. Vse stvarstvo nosi v sebi nesmrtno klice slave in poveljanja, ki bodo po drugem Kristusovem prihodu uresničile njegovo spremenjenje. V tem smislu napoveduje sveti Peter nova nebesa in novo zemljo, kjer bo prebivala pravičnost (2 Peter 3, 13).

Po Kristusovi smrti in njegovem vstajenju je položaj v svetu popolnoma drugačen kot prej. Nič več ne vlada v njem smrt, znamenje božje jeze, ampak življenje, znamenje božje milosti.

Smrt in mi

Kot kristjani moramo v vsem slediti Kristusu. Z njim in zanj naj živimo, z njim nekoč umrjemo, z njim dosežemo večno slavo. V tem je naš poklic, naše poslanstvo, naše zveličanje. V svetem krstu, kjer smo prejeli čast in milost krščanskega imena, smo bili krščeni v Kristusa Jezusa; postali smo udje njegovega skrivnostnega telesa, svete Cerkve. Bili smo krščeni v njegovo smrt, da odmrjemo grehu. Če smo pa s Kristusom umrli, verujemo, da bomo z njim tudi živeli. To so misli svetega Pavla (Rim 6).

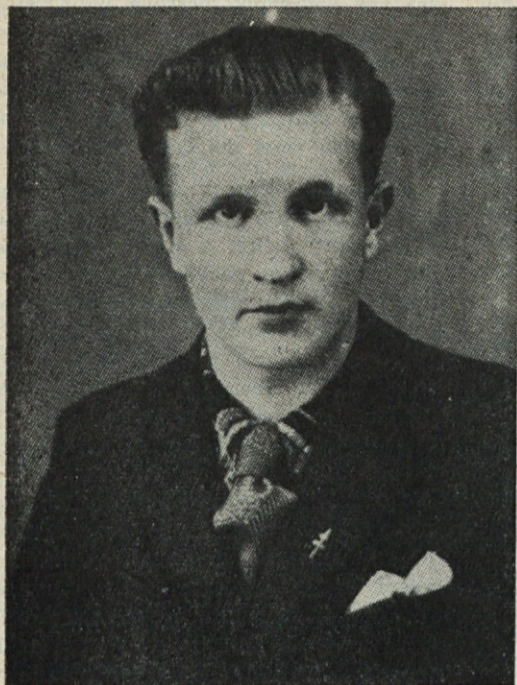
Čeprav je smrt po apostolovi besedi

človekov sovražnik, postane po Kristusu naša prijateljica, naša sestra. Le po krščanski smrti moremo doseči polnost novega, večnega življenja. V tem smislu pravi sveti Pavel: „Kristus je meni življenje in smrt dobiček“ (Flp 1, 22).

Da bomo nekoč v svoji smrti čimbolj s Kristusom združeni, skušajmo že zdaj gledati nanjo s Kristusovimi občutki. On se je podvrget smrti iz pokorščine do nebeškega Očeta; tudi mi glejmo v njej zadnjo in najlepšo priliko svoje popolne pokorščine, vdanosti in priznanja neomejene božje oblasti nad nami. Kristus je pretrpel smrt v zadoščenje za naše grehe; tudi naša smrt z njenimi stiskami, mukami in bolečinami naj bo nekoč kot zadostilna žrtev za vse grehe in zmote življenja, in ne le našega, ampak tudi naših domačih, naroda, Cerkve, sveta. Kristusova smrt je bila izraz njegove neskončne ljubezni do Boga Očeta in do naših duš; tudi mi svojo smrt glejmo že v naprej v tej luči. Bog nas bo v smrti klical k sebi, v svoje kraljestvo, v svoje življenje. Naš odgovor naj bi bil tedaj tudi odgovor ljubezni, ki želi biti za večno združena s svojim Bogom, Stvarnikom in Odrešenikom. V tem smislu bodo tedaj tudi za nas tako zelo primerne in zaslužne besede umirajočega Jezusa, ki na križu kliče: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo“ (Lk 23, 46).

Če bomo tako gledali na svojo smrt in se tako nanjo pripravljali, tedaj bo za nas smrtna ura dopolnjenje in uresničenje našega prelepega upanja v večno blaženost. Tudi mi bomo lahko tedaj s Kristusom rekli: „Vse je zdaj dopolnjeno“ (Jan 19, 30).

Alojzij Košmerlj

Življenjepis slovenskega fanta, mučenca, katerega po virih in osebnem poznanstvu piše Ivan Korošec

Podrti viharnik

(NADALJEVANJE)

Svet zase

Zdelo se je, da je mali Ivanček postal pridnejši po romanju na Brezje. Vsaj pri molitvi je bil bolj zbran in sestrama je manj odgovarjal.

Ker je bila mežnarjeva hiša v precejšnji razdalji do sosedov, ki niso imeli otrok Ivanove starosti, zato ga je sestra Urška često jemala s seboj k stari materi in teti, ki sta imeli hišo na zahodnem koncu vasi v „Podkopavu“. Tu je bil za malega Ivana svet iz pravljic. Pri sosedu stare matere sta bila dva navihanca njegove starosti. Hitro so si postali nerazdružljivi prijatelji in v troje kovali načrte pod starim kozolcem.

Sestra Urška, teta in sosedova mati so bile od jutra do večera zaposlene s pranjem. Često je za borno kosilo primanjkovalo časa, zato so bile zadovoljne, če so se otroci spravili v kak kot in se zamotili v igri, da je šlo njim delo hitreje od rok.

„Kar tja pod kozolec pojdite in se igrajte — pa pridni bodite“ so se jih često 'odkrižale'.

Stari kozolec stare matere je služil vsem namenom, le onemu ne, za kar so ga postavili. V njegovih letih se ni nikoli sušila ne mrva ne detelja, ne fižol ne snopje. Zadnje dni v tednu je viselo polno perila, belega, da je „vid jemalo“ skozi cel teden pa so se sušile žabe in krote, kar je ostalo od „prodaje“ malih „mesarjev.“ S to „obrtjo“ ni

bilo težave, saj je mali Ivanček čisto natančno vedel po očetu, ki je bil tudi vaški klavec, kako se „spusti kri“ in kako se „koža odere“, čeprav s pipcem. Tudi za druge „obrti“, kovaško, mizarško in za pekarno je bilo prostora pod onim stariim kozolcem. Največji del pa je zavzemal „teater“ z odrom. Garderobe je bilo več kot preveč; od starih „kočamajk“ in „parazorjev“ pa do vreč, predpasnikov in škornjev. Sprva so bile igre kar na „odru“ in le tedaj, ko so bili otroci čisto sami, pozneje pa so „igrali na prostem“ Križev pot, Miklavža, Tri Kralje, ali pa se šli pogrebce. Skoro vedno je Ivan igral glavno vlogo, za kar so ga ostali določili, kajti edino on „je znal latinsko“ in vedel, „kako se gospoda napravi“.

Ko se je ob neki taki priložnosti „pomikal mrtvaški spreved“ proti potoku, kjer so prale perice je „jokajočim pogrebcom“ pritekla nasproti Ivanova sestra Urška. Videč da „so gospod“ in „ministranta“ opravljeni v oprane srajce cerkvenega perila je pograbila „gospoda“ — to pot Ivana za lase in mu potegnila srajco čez glavo. Sosedova „ministranta“ sta jokajoč zbežala in med potjo pometala perilo. Tudi „pogrebci“ so se razbežali. ostal je le mrlič — žaba na deski ter ubogi „gospod“ Ivanček ob klofutah in grožnjah hude sestre Urške:

„Da veš, mami bom povedala in nikdar več ne boš šel z menoj.“

„Saj si rekla, da se lahko igramo pogreb,“ ji je Ivanček ves v solzah hotel dopovedati.

„Ja, pa ne v teh srajcah. Te imajo gospod za pravi pogreb.“

„Saj je bil pravi pogreb, ali ne vidiš žabo, da je zares mrtva.“

Najljubša Ivanova igra je bila „maševanje“.

Skrbno je sledil gospodu pri sv. maši v njegovih kretnjah in besedah. Pogosto je stikal okrog oltarja, bogoslužnih knjig in oblačil. Do potankosti si je ogledal vse potrebno za maševanje. Ko so pospravljali v cerkvi je včasih zlezal tudi na prižnico. Ker je bil majhen, ga ni bilo nič videti, a dobro so ga slišali, kako je bil v „pridigi“ nanje hud.

Kadar je „maševal pod kozolcem je bila „velika maša z „ministranti, pevskim zborom in slovesnim zvonjenjem“. Kadar pa je bil doma, je bila pa le „navadna maša“, ker ni bilo ministrantov, pevski zbor pa je bila sestra Marija za šivalnim strojem.

Zelo rad je prepeval posebno nabožne pesmi. Često je obstal med igranjem in spremljal sestro Marijo, prevzet ob melodijah. Ob takih priložnostih je šel vselej do kipa sv. Terezike Deteta Jezusa, katero je izredno rad in prisrčno častil, zrl v njen mili obraz in še bolj korajžno „poprijel“ v pesmi. Izredno je imel rad in prisrčno častil to malo cvetko. Tudi pozneje v burni mladosti je imel trdno zaupanje v moč njene priprošnje pri Bogu.

Prvi močnejši vzgojni vplivi, posebno v družini, so najvažnejši in najgloblji. Otrokova duševnost je čudovito sprejemljiva v tej dobi, zato jo je važno oblikovati kot glino.

Vse Ivanovo naravno okolje je bilo prepojeno z globokim krščanskim duhom, s praktičnim verskim življenjem, kar je nanj sila močno vplivalo in ga oblikovalo v značaj kakršen je pozneje bil.

Rimske novice

Romanje v sveto deželo,

ki ga bo opravil poglavar Cerkve ob priliki prihodnjega praznika sv. Treh Kraljev ima edini cilj prositi na sv. krajini, kjer je živel in trpel naš Gospod Jezus Kristus, za mir in bratstvo med narodi, za edinost vseh kristjanov ter za napredek katoliške Cerkve. (Sv Oče Pavel VI. v nagovoru ob zaključku drugega dela zasedanja vesoljnega cerkvenega zbora).

Moje molitve

so za mir na svetu, ki stoji pred novimi idejami in tudi možnostmi. Stvari in ideje niso slabe enostavno zaradi tega ker so nove, in zaradi tega ker so nove niso že tudi dobre. Cerkev vse ideje obravnava in sprejema s stališča večnih smernic. Vedno je pripravljena sprejeti vse novo, če vodi k boljšemu spoznavanju Boga in služi namenom, ki jih je določil Stvarnik. (Sv. oče Pavel VI. v poslanici angleškemu ljudstvu 3. 1. 1964.)

V znamenju molitve in pokore je romanje,

ki ga naslednik sv. Petra pričinja v Sveto deželo. Hoče se približati do naj-

večje intimnosti skrivnostim našega odrešenja in zaklicati vsemu človeštvu, da je samo v Kristusovem evangeliju Resnica in pokazana Pot, ki vodi v večno življenje. Ni drugega imena na zemlji, po katerem bi mogli biti odrešeni. (Sv. oče Pavel VI. v odgovoru na pozdrav predsednika italijanske republike na letališču v Rimu ob priliki pričetka romanja v Sveto deželo 4. 1. 1964.)

Na vsakem izmed svetih krajev bomo molili, da na svetu zavlada tisti mir, ki ga je Jezus zapustil svojim učencem, to je mir, ki ga svet ne more dati, ampak je sad izpolnjevanja zapovedi: „Ljubite se med seboj kakor sem vas jaz ljubil.“ Zato sledimo psalmistu, ki pravi „kdor ljubi življenje in hoče dočakati dobre čase se mora varovati slabega, delati dobro, iskati mir in v tem tudi vztrajati.“ (Sv. oče Pavel VI. v odgovoru na pozdrav jordanskega kralja v mestu Amman, 4. 1. 1964.)

Vsi prosimo

na tem svetem kraju, ki ga je obiskal Gospod za dar miru med narodi. Prosimo vsi za milost resničnega bratstva med vsemi ljudmi in narodi. Bog naj usliši naše prošnje in pošlje na to me-

sto in vsem, ki z nami molijo obilo blagoslova in večne sreče. (Sv. oče Pavel VI. v poslanici mestu Jeruzalemu 4. 1. 1964.)

Velikega pomena

je iskreno sodelovanje katoličanov, pravoslavnih in armencev pri obnovi cerkve Božjega groba. Je velikega pomena, da kristjani, na žalost ločeni, delajo skupno za obnovo tega svetega kraja, katerega so zgradili v veliki edinosti in potem pustili razpadu zaradi ločitve. Naša iskrena želja, je da nad vse pride kraljestvo ljubezni, tista resnična ljubezen, ki je bila značilna za Jezusove učence: „glejte, kako se ljubijo med seboj!“ (Sv. oče Pavel VI. v odgovoru na pozdrav jeruzalemskemu patriarhu Benediktu 4. 1. 1964.)

Kot romar za mir

prosimo za vse milost, da se človek spravi s svojim Bogom in živi v popolni slogi z vsemi ljudmi sveta in narodni. Bog naj usliši te naše prošnje in naj pošlje svetu tako zaželjeni mir. (Sv. oče Pavel VI. v odgovoru na pozdrav izraelskega državnega predsednika 5. 1. 1964.)

Bog nas bo blagoslovil vse,

če se odrečemo sovraštvu in maščevanju. Blagoslovil nas bo, če se bomo otresli pohlepa po tvarnih stvareh in obrnili naše želje k duhovnim dobrinam, če bomo revnega spoštovali in v njem videli lastnega brata in podobo Kristusovo. Blagoslovljeni bomo, če egoizem ne bo kriterij za uravnavanje našega življenja, ampak bomo iskali njegov pomen v trpljenju in žrtvah, ki so najvišja stopnja človekove veličine. Blagoslovljeni bomo, če nikoli ne bomo zatirali ampak bomo čutili stalno žejo po

napredku pravice. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru v Nazaretu 5. 1. 1964.)

Pokažimo našo edinstvo z ločenimi kristjani

V Palestini se je položilo seme naše vere in od tukaj se je začela širiti po svetu. Narodi so jo sprejeli odgovarjajoče svoji kulturi in miselnosti. Posamezne krajevne Cerkve so rastle iz teh temeljev. Vendar ta različnost ni škodovala edinstvu vere in skupnosti v ljubezni ter spoštovanju reda, ki ga je postavil Kristus. Od tukaj izhaja naša različnost v edinstvu, naše krščanstvo, tista lastnina, ki je vedno značilna za Kristusovo Cerkev. Naša prisotnost na teh svetih krajih je tudi z željo, da bi bili vsi eno, da bi svet veroval. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru katoliški hierarhiji v Jeruzalemu 5. 1. 1964.)

Kristus je beseda božja,

ki je meso postala, je Sin Device Marije, naš brat, prvorojenec človeštva, Odrašenik, posredovalec med Bogom in ljudmi, duhovnik, učitelj, kralj, je bil, je danes in bo vedno. To je izpoved rimske Cerkve, Petrove Cerkve, ki je bila ustanovljena na njem kot temeljnem kamnu. (Sv. oče Pavel VI. v govoru v Betlehemu 6. 1. 1964.)

Naša želja je delati

za dobrobit sveta, za njegovo zveličanje. Prepričani smo, da je zveličanje, ki ga oznanjamo za svet potrebno. To zagotovilo in želja pa predpostavlja mnogo stvari. Svet moramo gledati z neskončnim sočutjem. Če se svet oddaljuje od krščanstva, se le to ne sme oddaljevati od sveta. Svet se naj zaveda, da ga vrhovni predstavnik krščanstva in skrbnik za njegovo širjenje spoštuje, ga ljubi z brezmejno ljubeznijo. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

KAJ V SE MORATA PRINESTI V ZAKON

Pravšna starost

Zakon kot nerazvezljiva zveza dveh, moža in žene za vse življenje, je silno važna zadeva in resna stvar. Dolžnost lastnega posvečenja in rodnja ter vzgoja otrok, zahteva od obeh gotovo zrelost. Ta pa je med drugim odvisna tudi od pravšne starosti. Če se poročita premlada, ko je njun telesni razvoj še nedokončan in tudi umsko še nista dozorela, gotovo ne bosta mogla uspešno vršiti dolžnosti in naloge, ki jih z zakonom sprejmeta. Prekinita svoj razvoj, ki bo verjetno tak tudi potem ostal nedokončan celo življenje. Že bosta morala dajati svojim otrokom, česar še sama nista v polni meri prejela. Prezgodnje materinstvo bo verjetno tudi škodilo premladi materi na njenem zdravju, ki ga bo še tako potrebovala. Poleg tega pa bo verjetno njuna prena-

gla odločitev premalo premišljena, in prav lahko povzročila resne motnje v njunem zakonu. V nekem pismu iz domovine berem: „Pri nas še prav mlade fante begajo, se še čisto otročje poročijo, da se potem prav kmalu ločijo.“ Podobno trdi tudi statistika ločitev v ZDA, da se premladi pari ločijo veliko bolj pogosto, kot drugi zakoni. (Prim Gerald & Alfred Schnepf: *Noviazgo, Matrimonio, Familia*, str. 65.)

Vse to pa nikakor noče reči, da naj se mladi ne poročajo. Ravno nasprotno. Za srečen zakon je potrebna mladost, ker preveč zreli se težje vživijo drug v drugega in navadno že nimajo več potrebnega poguma, ki ga zakon in predvsem družina od obeh zahteva.

Katera je potem pravšna starost? Za naše razmere, je svoj čas dr. Brecelj dejal, je pravšna doba za sklepanje za-

kona med 20. in 30. letom. Za dekle bliže 20. in za fanta bliže 30. letu. Tudi Schnepf (o. c. str. 64) podobno trdi, za fanta med 24 — 28 in za dekle med 21 — 25. letom.

Telesno zdravje

Pravšna starost je važna, seveda še daleč ni vse. Zakonsko in družinsko življenje zahteva od obeh zakoncev veliko težkih telesnih in duševnih naporov. Za to pa je naravno potrebno trdno zdravje obeh. Najprej telesno. Bolehen človek že sam težko živi, veliko težje kot zdrav. Še veliko težje v zakonu. Kaj more v tem oziru doprinesiti k sreči zakona ženska lepota, če je pa zelo krhkega zdravja, ki stalno potrebuje zdravniške nege. Že samo z gospodarskega vidika je to resna zadeva. In če bosta imela otroke, jima bodo verjetno mladi umirali. Ali pa bo materinstvo samo povzročalo nešteto dušnih bojev, kako spraviti v sklad svetost zakonskega življenja in ženino zdravje. Pa tudi obratno. Bolehen ali bolan ženin ne bo mogel osrečiti ne žene, ne svojih otrok. Saj se ne bo mogel resno posvetiti svojemu poklicu in preskrbeti družini potrebnega kruha. In otroci sami bodo dedovali slabo zdravje svojega bolehnega očeta. Vse to je resen opomin, da fant in dekle tudi to zadevo resno premislita, dokler je še čas.

Na katere bolezni naj pazita posebno? Naj omenim le nekatere. Ne mislim se ustavljati pri spolnih boleznih, ki bi bile največja nesreča za zakon in za otroke, čeprav v splošni pokvarjenosti naših časov te žalostne možnosti ne smemo popolnoma izključiti. Če bi kateri ženin imel dvome te narave, bi bil seveda v vesti strogo

dolžan poprej govoriti z resnim zdravnikom, da ne onesreči svojega zakonskega druga in svojih otrok.

Od splošnih bolezni, ki jih je treba vzeti resno v pretres pred sklenitvijo zakona, so posebno razne srčne bolezni, čeprav mnogi mislijo, da niso dedne. Če eden ali drugi boleha na kateri teh bolezni, je gotovo dolžnost posvetovati se z zdravnikom. Lažje je življenje z zdravim, pa ne bogatim možem, kot pa streči bogatemu, pa bolnemu možu. (Prim. Schnepf o. c. str. 67.)

Podobno je s pljučnimi boleznimi, z jetiko. Kaj si moreta obetati pri vsej svoji ljubezni jetičen ženin in jetična nevesta? In otroci? Ne z glavo skozi zid! Posvetuj se z zdravnikom!

Mnogi štejejo med te bolezni tudi sodobno moderno bolezen, rak. Da je vsaj premisleka vredno, če se je rak pogosto pokazal v rodovini enega ali drugega zakonskega kandidata.

Večkrat slišimo v pogovorih trditve: „V naši rodbini skoraj vsi umirajo po 80. letu starosti.“ kot nekako zagotovilo, da je tudi njim vsaj 80 let zagotovljenih. Tako gotovo to sicer ni, vendar je razveseljivo znamenje zdravega organizma tega rodu, ki je tudi upoštevanja vredno pri izbiri zakonskega druga. Prav tako pa ima svoj pomen tudi nasprotna ugotovitev, da v kateri rodovini vsi mladi umirajo. (Primerjaj Schnepf o. c. str. 68.)

Veliko vsega omenjenega je dobra ali slaba dediščina prednikov. Veliko pa je tudi naša zasluga ali krivda. Ni vseeno, kako fant in dekle preživita svojo mladost. Tudi za njuno telesno zdravje ni vseeno. Saj vemo, da se more rahlo zdravje s pametno nego utrditi, da pa se more tudi krepko zdravje z raznimi

nerodnostmi in pretiravanji pokvariti. Fant in dekle, ki se mislita nekoč poročiti, imata seveda zelo resno dolžnost telesno zdrava in krepka približati se svojemu življenjskemu cilju.

Dušno zdravje

Vsaj tako kot telesno zdravje, je varen doprinos k srečnemu zakonu tudi dušno zdravje, zdravje duha.

Ne mislim tukaj govoriti o umobolnih, ki spadajo v umobolnico in veljavnega zakona sploh skleniti ne morejo. Vendar je treba resno premisliti dejstvo, če je bilo v družini ali sorodstvu ženi na ali neveste več primerov resnih dušnih okvar.

Moramo vedeti, da tudi med zdravimi ni vse tako v redu, kakor navadno mislimo. Tudi pri navidez zdravih nastopajo resne duševne okvare.

Najprej so ljudje zelo močnih strasti. Se radi in zelo hudo razjezijo. Kar podivjajo in v tem stanju so zmožni vsega. Potem jim je seveda žal. Včasih zadostuje že prav malenkostna stvar. Vse se jim takrat umakne, če se jim le more... Če je pa tak človek zakonski mož, ga žena mora prenašati, pozneje pa še ubogati otroci. So primeri, kjer zelo modra žena zna takega moža pomiriti. Vendar na splošno, naj dekle resno premisli, če kaj podobnega pri svojem fantu opazi, dokler je še čas.

Nekaj podobnega so zelo strastni možje v spolnem oziru. Nekatere žene zaradi tega veliko tiho trpe.

Potem so ljudje zelo spremenljivih čustev. Danes bi najraje objeli cel svet, tako se počutijo srečne. Drugi dan pa so malodušni do obupa. Če se kaj takega pogosto pojavlja pri enem ali pri drugem, je zopet treba resnega pre-

misleka. Če je eden od obeh velik optimist, še more drugega dvigniti, če sta pa oba nagnjena k malodušju, si ne moreta obetati nič dobrega in je najbolje, da se razideta, dokler je še čas.

Prav tako velja tudi za ljudi, ki vsak trenutek spremenijo svoje mnenje, svoje sklepe, svoje načrte. Sto stvari se lotijo, pa nobene ne izpeljejo. Znak zelo slabe volje, ki ne obeta nič dobrega. (Prim. Schnepf o. c. str. 71—73.)

Končno moramo omeniti še mero razumnosti, inteligence. Vemo, da tudi v tem oziru Bog ni vseh enako obdaril. Gotovo ima pri tem svoje posebne namene. Pri izbiri zakonskega druga je treba paziti tudi na to. Ne bosta mogla najboljše voziti v zakonu, če je eden zelo razumske narave, drugi pa zelo skromno obdarjen s tem. Drug drugega bosta dolgočasila, ker se o marsikateri stvari ne bosta mogla pogovarjati. In otroci, komu bodo podobni? O Bernardu Shawu se pripoveduje, da mu je nekoč zelo lepa filmska igralka predlagala, da bi se poročila, češ, bili bi njujni otroci v vsakem oziru nekaj čudovitega: lepi kot mati in inteligentni kot oče. Slavni pisatelj pa je menda odgovoril, da ne more sprejeti ponudbe, ker bi otroci mogli dedovati materino pamet in očetovo lepoto. (Bil je menda silno grd.)

Tudi prevelika razlika v vzgoji enega in drugega ne more povečati skupnega razumevanja, nasprotno, more sčasoma povzročiti resne težave. Težko bo izhajalo dobro vzgojeno dekle z možem surovino; še bolj pa bo trpel mož iz dobre družine ob ženi prostaških navad.

Na vsak način, premisla se drug drugega in vsak samega sebe, dokler je čas.

Boris Koman

Duhovniki v Latinski Ameriki

Države	Svetni duhovniki	Redovni duhovniki	Skupaj	Prebivalcev na enega duh.
Kuba	241	482	723	9.420
Haiti	278	185	463	7.690
R. Dominikana	99	184	283	9.580
Portoriko	86	314	400	5.900
Veliki Antili	704	1.165	1.869	8.260
Mehika	4.977	1.378	6.355	5.380
Gvatemala	115	228	343	11.050
Honduras	55	99	154	12.530
Salvador	155	155	310	8.290
Nikaragua	98	100	198	7.370
Kostarika	131	216	347	4.530
Panama	42	121	163	6.380
Srednja Amerika	5.573	2.197	7.870	6.700
Kolumbija	2.341	1.751	4.092	3.490
Venezuela	570	750	1.320	5.120
Ekvador	609	698	1.307	3.180
Peru	732	1.055	1.787	5.880
Bolivija	243	530	773	4.450
Čile	878	1.497	2.375	2.980
Argentina	2.124	2.580	4.704	4.530
Urugvaj	211	477	688	4.110
Paragvaj	196	230	426	4.060
Brazilija	4.270	6.255	10.525	5.120
Južna Amerika	12.174	15.823	27.997	4.970
Latinska Amerika	18.451	19.185	37.736	5.333

Bog je izvoljeni narod očiščeval v Egiptu, v puščavi, med sovražnimi sosedi, v izgnanstvu, zato da je vsak dan spoznaval, da je edina rešitev Bog sam in zveza in združitev z Njim po očiščenju src.

Upanje pri Izraelcih

Bog je Izraelce potrpežljivo in vztrajno učil tistega upanja, ki se opira samo še na Boga. S prihodom Jezusovim na svet so bile sicer izpolnjene vse obljube, ki jih je Bog dal Izraelcem. Vendar se mi od Izraelcev tistih časov še zmeraj lahko veliko naučimo, zlasti tega, da sami ne zaidemo v napačno pojmovanje upanja, ki je danes med nami tako razširjeno.

Prvo, kar lahko povzamemo iz zgodovine božjega ljudstva, je to, da je bilo upanje pri Izraelcih, upanje skupnosti, ne posameznika; danes vsak gleda le nase, ne na skupnost. Res je sicer, da je bilo to upanje dolgo obrnjeno samo v zemljo in zemeljske koristi, vendar ga je Bog polagoma očiščeval vseh zemeljskih in sebičnih primesi.

Bog obljubi Abrahamu svetlo prihodnost. Obljubi mu sina iz katerega bo izrasel narod, ki bo od Boga izvoljen in blagoslovljen narod — božje ljudstvo, ki bo posedlo obljubljeno deželo in tam živelo močno v sreči, miru in obilnosti. — Vendar vse te obljube gredo celi skupnosti, ne le Abrahamu osebno, ker bo cel narod izvoljen otrok božji.

Abrahamovo upanje je bilo tudi ne-sebično. Ko ga pokliče Bog, takoj uboga, pusti svoj dom, vse sorodstvo, poznane, drage kraje in gre v nepoznano

tujino, tja kamor hoče Bog. Bog mu je dal obljubo, da bo njegovih potomcev za cel narod in da bo ta narod živel v izobilju, moči, sreči in miru. To so v začetku razumevali popolnoma po zemeljsko, počasi pa jih je Bog pripeljal do tega, da bo ta moč in sreča in veličina naroda v duhovnosti. Bogu so popolnoma verjeli ne glede na to, kako je sedaj in kako je bilo prej, zanesli so se trdno, da tako bo, kakor je rekel.

Ko so bili Izraelci v Egiptu jih ni bolelo, če je posameznik trpel, ampak, da je trpel izvoljen otrok božji — celo Izraelsko ljudstvo. To ljudstvo je zastopal Mojzes, Aron, Jozve, sodniki, kralji in tudi tempelj božji v Jeruzalemu. Vendar je bilo vse skupaj le podoba izvoljenega ljudstva Jezusa Kristusa, božje Cerkve na zemlji.

Bog je izvoljeni narod očiščeval v Egiptu, v puščavi, med sovražnimi sosedi, ki so ga napadali, v izgnanstvu v Babilonu, zato da je vsak dan spoznaval, da je edina rešitev Bog sam in zveza in združitev z Njim po očiščenju src.

Tudi med pogani je bilo hrepenenje po očiščenju. Vendar so očiščenje imeli v tem, da bi vse kar je zemeljskega zavrgli, ker jim je bila vsaka snov — tudi človeško telo nekaj slabega.

Izraelce je Bog drugače učil očiščena. Ne tako, da bi se duša dvignila in šla ven iz telesnosti iz snovi proti Bogu, ampak obratno: da Duh božje ljubezni in dobrote pronice v našo človeško naravo in jo dvigne in posveti. Zato si je Sin božji privzel človeško naravo — tudi telo — in jo dvignil in posvetil. Zato je Sv. Duh prišel nad svojo Cerkev, da jo neprestano očiščuje in posvečuje. Večni Stvarnik ni zapustil svojega stvarstva, ampak ga je obnovil in posvetil. Božji Sin je premagal hudobnega duha, ki je z grehom pokvaril človeško Bogu podobno naravo in jo usužnjil sebi. Božji Sin ga preмага, vstane od mrtvih, človeška narava je spet osvobodjena, poveljučana; to je prvorojenec vsega stvarstva — mi smo po človeški naravi njegovi bratje in nas vse čaka podobno poveličanje človeške narave, ker ta sama po sebi ni nekaj slabega, ampak določena za poveličanje in večno življenje.

Izvoljeno ljudstvo je danes katoliška Cerkev. Glava je Kristus, mi smo udje tega telesa. Kristjan se mora zavedati, da je ud te skupnosti, da ni sam, izločen, ampak del velike skupnosti. Tej skupnosti je namenjeno in obljubljen božje kraljestvo. Sem ne spada samo duša, ampak cela človeška narava z dušo in telesom, ker je celotna poveljučana v človeški naravi Kristusovi in jo On očiščuje in dviguje do končnega očiščenja pri Bogu v poveličanju duše in telesa.

Vse to pa je mogoče le v skupnosti skrivnostnega telesa Kristusovega, kjer vsi udje delajo in čutijo drug za drugega, vsi skupaj pa za čast svoje glave — Kristusa.

J. Kn.

ENO LETO V ŽIVLJENJU CERKVE 1963

Januar: Kanonizacija Vincencija Paloti, rimskega duhovnika, predhodnika Katoliške akcije.

Februar: Po 20 letih ječe v Sibiriji pride v Rim msgr. Slipyi, ukrajinski primas.

Marec: Sv. oče Janez XXIII. prejme nagrado Balzán. Janez XXIII. sprejme v avdijenci Kruščevega zeta in hčerko. Smrt Kubanskega kardinala Arteaga. Proglasitev blaženim severnoameriške redovnice m. Seten in Alojzija Palazzodo, iz Bergama, iz papeževega domačega kraja.

April: Objava okrožnice „Mir na zemlji“. Kard. Koenig na obisku pri kard. Mindszentyju.

Maj: Papež Janez XXIII. nevarno zboli. Salezijanci ustanove v Comodoro Rivadavia najbolj južno univerzo na svetu.

Junij: Umre papež Janez XXIII. Izvolitev Pavla VI.

Julij: Pavel VI. sprejme Kenedya. Katoliški predstavniki na jubileju moskovskega patriarha Alekseja.

Avgust: Skupno pastirsko pismo severnoameriških škofov o vprašanju odnosov med belimi in črnimi prebivalci.

September: Otvoritev drugega zasedanja 2. vat. vesoljnega c. zbora. Papež naznani spremembe v rimski kuriji.

Oktober: Praški nadškof, msgr. Beran rešen ječe, a brez dovoljenja izvrševanja svoje službe. Sv. oče posveti 14 škofov, večinoma misijskih.

November: Predložitev dokumenta o liturgiji.

December: Zaključek drugega zasedanja cerkv. zbora. Sv. oče naznani svoj namen o potovanju v Sveto deželo.

Podjetnik naj se zaveda, da je edini pravi lastnik vsega le Bog; bogastvo, ki je na zemlji, je za vse ljudi. Proti skoposti naj goji darežljivost, vedno pa naj bo pravičen.

PODJETNIK

I. PODJETNIK — KAPITALIST

(a ne v slabem pomenu, ampak le kot lastnik znatnega kapitala).

● Naravno bogastvo je za vse človeštvo:

— Bog je ustvaril vse tvarne dobrine za vse ljudi:

1. „Rastita in množita se...; podvrzita si zemljo...“ (I. Mojz 1, 28).

2. S tem namenom je Bog oskrbel zemljo z vsem potrebnim za človeško življenje.

— Bog ni nobenemu posamezniku podelil lastninske pravice nad vsemi stvarmi:

1. Edini lastnik in Gospod vsega stvarstva je Bog — Stvarnik.

2. Človek-lastnik je končno samo oskrbnik.

— Kako naj razpolaga s stvarmi?

1. Po od Boga določenih zakonih.

2. Tako, da jih prav rabi in usmerja k cilju, za katerega jih je Bog ustvaril.

● Podjetnik ne sme tega reda sprevreči:

— S pretiravanjem človekove lastninske pravice.

— Z vlaganjem kapitala v tvegane kupčije in s sklepanjem moralno sumljivih pogodb.

— Z lahkomišljenim razpolaganjem bogastva:

1. Ko bi kapital ležal mrtev, neproduktiven.

2. Ko bi namenoma uničil del letine ali izdelkov zato, da bi preprečil padanje cen.

3. Ko bi zaprl obrat ali tovarno brez upravičenega razloga.

● Podjetnik naj sodeluje z Bogom:
— S posredovanjem dobrin čim večim ljudem.

— Z velikodušno osebno pomočjo res potrebnim.

— Z ustanavljanjem ali podpiranjem dobrotelčnih ustanov v prid onemoglih, sirot, bolnikov itd.

II. PODJETNIK — VODITELJ LJUDI

Za to so mu potrebne:

● Voditeljske sposobnosti:

— V prejšnjih časih je vladalo med gospodarjem in posli družinsko razmerje:

1. hlapci in deklice so bili kot pravi člani gospodarjeve družine;

2. živeli so pod isto streho z gospodarjem;

3. mladoletni so prejeli vzgojo in uživali varstvo kot domači otroci.

— V zadnji dobi je nastala nova ustanova — podjetje, tovarna:

1. razmerje med delodajalcem in delavci je postalo mnogo bolj zamotano;

2. množica uslužbencev je zelo barvita: z različno izobrazbo, z različnim

mišljenjem, z različnimi osebnimi, družinskimi in družbenimi težavami.

— Podjetnik ni samo trgovec, ampak tudi voditelj ljudi. Zato naj ga odlikuje:

Razumnost:

1. da vsako odločitev dobro premisli in pretehta;

2. da se zna in hoče posvetovati z izkušenimi in izvedenci;

3. da vse ureja v skladu z božjim in npravnim zakonom.

Pravičnost in ljubezen:

1. uslužbenec, delavec je prav tako človek kot podjetnik, naravno in nadnaravno gledano sta si brata;

2. med katoličani: oba sta uda mističnega telesa Kristusovega, sv. Cerkve;

3. oba sta le začasno na zemlji, na poti skozi tujino v domovino, k Očetu;

4. zato naj z delavcem postopa pravično in z ljubeznijo, naj ne gleda v njem le predmet zatiranja in izrabljanja.

● Npravne odlike:

— Zgledno osebno življenje: naj ne bo nikomur v spotiko in pohujšanje.

— Globoko versko prepričanje: to naj tudi javno pokaže.

— Apostolski čut, smisel: naj ne ovira delo Cerkve v podjetju, ampak ga podpira.

● Socialni čut:

Ta narekuje podjetniku:

— Spoštovanje družine; sem spada pravična plača:

1. pri plači naj upošteva stopnjo izobrazbe in odgovornosti;

2. naj se ne drži mrtve črke zakona, če uvidi, da plača ne odgovarja splošni draginji, ampak naj sam zviša plačo;

3. delavčeva plača naj bo sorazmerne gospodarjevemu dobičku;

4. družinske doklade naj bodo tolikšne, da res pomagajo vzdrževanju številnejših družin.

— Spoštovanje žene pri odkazovanju dela in upoštevanje njenega materinskega poslanstva.

— Ne delati razlike med poročenimi in neporočenimi pri podeljevanju služb v škodo prvim, poročenim.

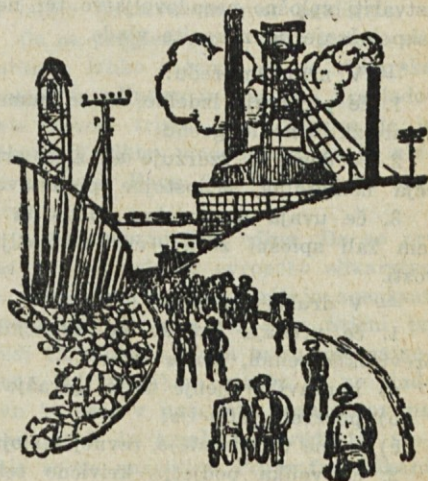
— Spoštovanje posameznika:

1. podjetnik si ne sme lastiti vsega dobička ali veliko večino. Dobiček je deloma last gospodarja in delavcev, vsi so pri njem soudeleženi;

2. ni prav ukazovati delavcu takšno delo, ki presega njegovo zmogljivost;

3. podjetnik naj nudi uslužbencu možnost poklicne izpopolnitve;

4. v podjetju naj skuša ustvariti zdravo versko in npravno ozračje; po-

Moderno podjetje je svet zase

hujšljivce, razvratneže in nepoboljšljivce naj odslovi (ščiti ga zakon o prepovedi javnega pohujševanja);

5. posebej naj bdi nad mladoletnimi (sam ali po drugih), da jih ohrani nepokvarjene in poštene;

6. delavcev ne sme in ne more prisiliti k delu, če ni nujno, ob nedeljah in zapovedanih praznikih.

III. PODJETNIKOV VPLIV

Ni mogoče zanikati njegovega vpliva:

1. na razvoj politike;
2. na nravnost;
3. na življenje na sploh.

● Podjetnikov vpliv je škodljiv:

— V politiki:

1. če se krivično povzpne do civilne oblasti s podkupovanjem in kupovanjem glasov uslužbenecv;

2. če daje brezbožni vladi velike vsote denarja na razpologo;

3. če denarno podpira izgrede upornikov z namenom povzročiti nered in ustvariti splošno nezadovoljstvo ter nerazpoloženje do zakonite vlade.

— V nravnem redu:

1. če proizvaja izdelke, ki so namenjeni izključno le grehu;

2. če denarno vzdržuje ali sam prireja nemoralne, nedostojne predstave;

3. če uvaja nespodobno modo in s tem žali splošni zdravi čut sramežljivosti.

— V družbenem redu:

1. če prodaja izdelke po krivičnih, previsokih cenah, ker s tem:

- a) napravi življenje težje, „dražje“;
- b) povzroči inflacijo;
- c) pahne v bedo nižje, revnejše sloje.

2. če velika podjetja krivično tekmujejo z malimi, ko vedo, da mala

podjetja ne bodo zmogla tekme;

3. če daje na trg zdravju škodljive izdelke.

● Podjetnik naj vedno dobro vpliva:

— Na politiko: tako,

1. da denarno podpira, če je treba, delo zakonite vlade;

2. da moralno in gmotno podpre zanesljive politične stranke;

3. da s svojim vplivom zagovarja in priporoča res le sposobne kandidate.

— Na nravnost: tako,

1. da pozna, izpolnjuje in širi nravni ter socialni nauk Cerkve;

2. da vse podjetje skuša zgraditi na socialni pravičnosti in prekvasiti s krščansko socialno ljubeznijo;

3. da razkrinka in pokaže na brezbožne in krivične podjetnike.

— Na socialni red:

1. v ljubezni do bližnjega in v dobrih delih naj ne pozna meja;

2. z ustanavljanjem sirotišnic, zavetišč, bolnišnic itd.;

3. z vzdrževanjem kulturnih ustanov, zlasti v korist delavcem.

ZAKLJUČEK

1. Kot kapitalist (posestnik kapitala) naj se zaveda: edini pravi lastnik vsega je Bog; bogastvo, ki je na zemlji, je za vse ljudi. Proti skoposti naj goji darežljivost!

2. Kot voditelj ljudi: pri tem naj ga vodi socialna in menjalna pravičnost, nad vsem in pred vsem pa naj vlada in vodi z ljubeznijo!

3. Svojega vpliva naj ne izrablja za to, da bi bil kolovodja (v slabem pomenu) svojega podjetja, marveč apostol, ki bo skušal uresničiti krščanski nauk o človeški enakopravnosti in dostojanstvu.

J. RE.

Vpliv umetnosti na vero Slovencev

Vrzdenske slike vsebujejo prizore iz versko najbolj središnega področja, iz življenja Boga Sina in njegove Matere. Ljudstvo je bilo te svete snovi tudi najbolj potrebno. Naj citiram E. Cevca, ki je prejšnjo strogo romansko umetnost označil takole: „Romanska umetnost želi vernike predvsem voditi in jih naučiti razločevati med dobrim in hudim; nadrobni verski poduk niti ni njeni glavni namen.“ Zdaj pa je prišel čas tudi za nadrobni verski poduk. V kiparstvu niti ne takoj. Za preprostega človeka je bil tudi v zgodnejši gotiki snovni obseg kiparskih umetnin precej skromen: v glavnem razni Marijini kipi in potem s časom še posamezni kipi drugih svetnikov. Šele proti koncu gotske dobe so (pod vplivom slikarstva) „nastopili“ tudi posamezni pripovedni prizori v reliefih kot postavim Jezus na Oljski gori, Molitev sv. Treh Kraljev in podobno. Bil pa je razmeroma bogat motivni likovni svet, s katerim so bile okrašene razne konzole in drugi krasilni členi arhitekture kot kapiteli in podobno. Toda ti liki so bili predvsem simbolični in sami zase preprostemu gledalcu niso bili lahko razumljivi. Niti povprečnemu duhovniku ne in zato je bil potreben marsikje še poseben napis, ki je to simboliko pojasnjeval. Tako je tak napis z razlago „prizorov“ na konzolah ohr-

njen v Marijini kapeli opatijske cerkve v Celju. Tam je postavim upodobljen ptič noj z jajci, napis pa pove, da znese ptič noj jajca, pozabi nanje v vročem afriškem pesku in mladiče izvali nato sončna vročina. Tako tudi lenuh pozabi na svoje podložnike in jih mora obeovati božje sonce milosti, da postanejo vredni nebeškega kraljestva. Na drugi konzoli je upodobljena morska deklica Sila, napis pa pove, da če ta deklica mahne z repom, lahko ladjo potopi. Prav takšen je hudobni svet, ki s svojim otepanjem mnoge potopi. Brez dvoma so ti napisi služili duhovščini, da je lahko ljudstvu nazorno pridigala.

Če pa pregledamo v duhu gotsko slikarstvo, lahko rečemo, da je slikarska tematika poljudno in nazorno prevladovala skoraj tristo let. Ljudstvo je iz slikarskih ciklov dobila spoznalo zlasti življenje Boga Sina in njegove Matere.

A ta snov ni bila edina. Da so pri nas poznali splošno evropsko slikarstvo že razmeroma zgodaj, pričajo zaenkrat iluminacije iz samostana v Stični po sredi 12. stoletja. Toda te so bile namenjene bolj menihom samim in ne ljudstvu in zato v naš spis pravzaprav ne spadajo. A že kmalu po sredi 13. stoletja so se naselili v Ptuj franciščani (minoriti) in svojo novo cerkev opre-

mili s slikami, ki so se deloma ohranile do zadnje svetovne vojne, dokler jih niso zavezniške bombe kot na od Nemcev zasedenem področju popolnoma razdejale. Spominjam se na sliko smrti sv. Frančiška, ki sem jo še sam videl. Snov teh slik je bila torej svetniška ali vsaj svetniško legendarna in ker takrat, ko so slike nastale, od Frančiškove smrti še ni dosti časa poteklo, nekako sodobna. Približno istočasno z vrzdenškimi slikami so nastali najstarejši cikli iz svetopisemskih poročil o sv. Janezu Krstniku v cerkvi sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru; še iz prve polovice tega, 14. stoletja je ohranjen angel iz Marijinega Oznanjenja v Crngrobu. Marijino Oznanjenje je pozneje v gotskem slikarstvu zelo pogost motiv, a je ta crngrobski menda najstarejši še ohranjen primerek. Iz približno istega časa je sicer ohranjen drug angel v Turnišču, a težko, da bi bil iz Oznanjenja.

V zadnji četrtini tega stoletja je bil znan radgonski slikar Janez Evangelist,

Joannes Aquila de Rakersburga

On in njegovi sodelavci v delavnici so izpričani s svojimi deli v Radgoni, v Martijancih in Turnišču v Prekmurju in v Velemerju, ki leži na zahodnem Madžarskem. Joannes ni bil samo slikar, ampak tudi stavbenik in kipar. Za farno cerkev v Turnišču je postavil naslikal angela z napisnim trakom, apostole in posebej apostole v čolnu. Poleg teh bibličnih snovi je pa za isto cerkev naslikal legendo sv. Katarine in sodobnejšo legendo sv. Ladislava, tako Zidanje cerkve in posebno slavno Ladislavovo bitko s Kumani, za Martijance pa prizor iz življenja sv. Martina.

Kakor so bili na splošno biblični prizori najučinkovitejša šola za naše prednike, tako so bile nove svetniške legende vabljive tudi za ljudi iz drugih krajev. Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Turnišče in Martijanci so postali božje poti in lahko rečemo, da so v nemajhni meri postali to prav zaradi svojih zgodnjegotskih fresk, ki so predstavljale stvari, ki jih drugod ni bilo videti. Da je postala taka romarska cerkev lahko skromna podružnica (npr. Sv. Janez), nas v tistih časih ne more začuditi, ko so bile fare po slovenski zemlji še redko posejane.

Okrog l. 1400 so v naše kraje zahajali v večji meri furlanski slikarji in verjetno v naših krajih vzgajali tudi več učencev. Zlasti je ta furlanska smer delovala na Goriškem, na Gorenjskem, pa segala tudi noter na štajersko (Sv. Mohor nad Doličem). V Godešiču pri škofji Loki je slikala razne angele, v Bregu pri Preddvoru sv. Jurija v borbi z zmajem in sv. Lenarta, ki rešuje jetnike, v Bodeščah pri Bledu sv. Kri-

Znamenje sredi naših vasi

štofa, ki je bil potem na cerkvenih zunanjščinah splošno priljubljen motiv, ker tisti, ki ga je zjutraj zagledal, po ljudskem verovanju tistega dne ni umrl.

V prvi polovici 15. stoletja je delovala na Ptujski gori pri Ptujju delavnica Janeza iz Brunnecka na Južnem Tirolskem. Tudi ta je obogatila snovni svet gotskega slikarstva s prizori iz življenj sv. Katarine, sv. Doroteje, zlasti pa sv. Miklavža, ki je postal takrat slovenski ljudski svetnik, zlasti patron meščanov, splavarjev in čolnarjev in so se prizori iz njegovega življenja, Obdarovanje deklic, Rešitev na smrt obsojenih mladeničev, Pomiritev viharja na morju zelo razširili po Slovenskem.

V sredini 15. stoletja je bil motivni svet te biblije pauperum že izredno bogat. Vodilni mojstri so bili takrat na Slovenskem mojster cerkve na Suhi pri škofji Loki, ki je slikal tudi v Stari Fužini v Bohinju in v Bodečah pri Bledu, njegov sodelavec v Prilesju pri Plavah ob Soči, zlasti pa Janez Ljubljanski,

Joannes Concivis de Laybaco,

ki je bil sin in učenec svojega očeta Friderika iz Beljaka in so izpod njegovega čopiča poslikane cerkve na Visokem pod Kureščkom (1443), na Muljavi pri Stični (1456) in na Kamenem vrhu nad Ambrusom (1459). Njegova delavnica je slikala tudi v Crngrobu pri škofji Loki, kjer je slikal približno istočasno tudi izpričani mojster Bolfgangus. Po sredi 15. stoletja se je uveljavil zlasti slikar cerkve na Mačah, eden viškov slovenskega gotskega slikarstva.

Kako je izgledala povprečna gotska cerkev v sredi 15. stoletja? Zunaj je bil navadno naslikan sv. Krištof. V notranjščini, na vzhodni steni ladje je bi-

la pogosta snov Poslednja sodba, kjer je bilo svarilno in strah vzbujajoče zlasti peklensko žrelo, nekakšen ogromen hudičev gobec, v katerega so manjši vragi metali in vlekli pogubljene duše. Desna in leva vzdolžna stena ladje sta nosili največkrat prizore iz življenja Boga Sina ali Device Marije. Na slavaločni steni je bilo često naslikano Marijino Oznanenjenje in sicer tako, da je klečala na eni strani slavalokove odprtine Devica Marija, na drugi strani pa je bil nadangel Gabrijel. Dostikrat so bile tu naslikane tudi pametne in nespametne device ali Kajn in Abel. Strop ladje ni bil figuralno poslikan, ker je bil navadno lesen in je bil poslikan ornamentalno, v zreli gotiki tako, da je ornamentika vodila po svoji smeri v presbiterij, v prostor sv. mašne daritve. Steni slavaloka sami, široki kakšen meter, sta nosili radi kakšno drevo življenja, sveti rodovnik ali podobno zaporednostno upodobitev.

Marijan Marolt

(Bo še)

KJE JE SV. OČE MAŠEVAL?

Med bivanjem v Sveti deželi je Pavel VI. maševal v naslednjih cerkvah:

4. januarja: v cerkvi božjega Groba. Baziliko so zgradili križarji. Kupola ima 22 m premera.

5. januarja: Nazaret. Bazilika Oznanjenja stoji, po izročilu, na kraju kjer se je nadangel prikazal Mariji.

6. januarja: Betlehem. Baziliko Jezusovega rojstva je v 4. stol. postavila mati cesarja Konstantina, sv. Helena. V 6. stol. jo je dal prenoviti Justinijan.

Eno upanje še polni moje srce: da bodo vsi ljudje dospeli k Bogu, kajti kdor išče resnico ponižnega srca, mu bo — kot je bilo meni — vse drugo navrženo.

Marija Liem — Oey Hian Ing.

Nekdanja holandska Vzhodna Indija je od leta 1946 samostojna država. Indonezija šteje 70 milijonov prebivalcev, ki so različnih plemen in barv: Malajci, Kitajci, Evropejci, Indijci in Arabci. Katoličanov je 911.000. To je v primeri s celotnim številom prebivalstva kaj neznamno, po drugi strani pa tudi pomembno število, če pomislimo, da kalvinski holandci do leta 1808 niso pustili nobenega katoliškega misijonarja v to kolonijo in so jim tudi pozneje še dolgo časa povzročali vse mogoče težave.

Celotni potek življenja

Marija Liem-Oey (rojena leta 1925) je doma iz te nove države. Je kitajskega porekla. Njeni starši so bili rojeni na otoku Javi in so potem nekaj časa živeli na Kitajskem, kjer je Marija preživela prva otroška leta. Zaradi stalnih nemirov se je l. 1937 vsa družina izselila v Djakarto. Pripada torej znatnemu številu priseljencev na otoku, ki tvorijo pomemben del celokupnega prebivalstva Indonezije. Ko je bila oklicana nova država, so ti priseljenci postali njeni državljani.

Zanimivo je, kako se je mladenka v zmedbi zadnjih preteklih dveh desetletij priborila do katoliške vere, ko so bili vendar starši Konfucijevi privrženci in niso hoteli o kaki urejeni veri ničesar

slišati. Morala je prenašati zasmeh in zasramovanje svojih brezbožnih bratov in sester in izobraženih vrstnikov. Slednjič je morala zlomiti v sebi tudi poganski ponos, da se je mogla v veri podvreči Kristusu. Doživela je vpad Japoncev v deželo in njihovo okupacijo. Ko pa je bil otok spet svoboden, se je v Djakarti vpisala na medicinsko fakulteto. Nekaj časa je študirala tudi na Holandskem.

Ganljivo je, kako se je že kot poganka zatekala k Materi božji v vseh svojih dekliških stiskah, ker je bridko občutila pomanjkanje ljubezni in razumevanja od strani lastne matere. Njen izobraženi mladi prijatelj, ki ji je nekega dne razodel presenetljivo željo, da bi rad postal katoličan — izpreobrnil se je leta 1946 — jo je med tem že popeljal pred oltar. Ona sama je bila na veliko soboto leta 1950 po sv. krstu sprejeta v katoliško Cerkev.

Otroška leta

„Iz mojih mladih dni mi v duhu živi v spominu ganljiva slika: družina, ki kleči in moli. Ni bilo lahko življenje mojih staršev, ki so živeli s šestimi otroki v tuji deželi. Stisk in pomanjkanja ni hotelo biti konec. Ob urah, ko nas je navdajala malodušnost, so bila bremena vsakdanjega življenja pretež-

ka, da bi jih mogel človek nositi sam. Zato nas je ob takih prilikah mati sklicala, da smo skupno molili in prosili Boga pomoči.

Mati nas je učila verovati v Boga in moliti. Kot deklica je obiskovala protestansko in tudi katoliško šolo. Njena predstava o Bogu, smisel človeškega življenja na zemlji, je bila za orientalsko ženo zelo napredna in njen pogum v življenju kaže, da ni verovala le v slepo usodo. Četudi nas je učila moliti, se je tudi sama trudila, da je našla izhod iz težav vsakdanjega življenja. Moji starši so šli tu pa tam tudi v katoliško cerkev, a zdi se mi, da jih je k temu nagibala le pridigarjeva lepa angleščina.

Tam sem prvič srečala Boga. Spoznala sem Ga kot takega, kakršnega nam je opisovala mati: kot dobrega in pravičnega, a predvsem kot Boga, katerega lahko prosimo vsega, česar želimo, in kateremu moremo zaupati vse svoje skrbi in težave.

V protestanski šoli, ki smo jo otroci obiskovali, ni bilo verouka. Nedeljska šola, ki je imela verski značaj, nas je privlačevala zato, ker so nam delili lepe podobice. A le redko kdaj smo smeli v to šolo.

Šanghaj—Djakarta

Osnovno šolo sem obiskovala v Šanghaju. Različni vtisi so se tedaj vtisnili v mojo dušo. V tej deželi, kjer se v naglici vršita evolucija in revolucija, kjer moderne ideje Zahoda izpodrivajo častitljive starodavne običaje, so nagli svetovni dogodki pritegnili tudi našo pozornost. Zahodu sovražni patriotični duh je kot močan val preplaval vso deželo. Na krščanstvo so začeli gledati

kot na inozemski imperializem. Budi zem pa itak velja kot praznoverje neumnega in nevednega ljudstva.

Mi nismo nikoli obiskali kakega budističnega templja, čeprav jih je v deželi na tisoče. Tudi konfucionizem, ki pravzaprav pomeni samo moralno filozofijo, je v življenju komaj kdo praktično izvajal. V splošnem nismo imeli nikakega verskega prepričanja, po katerem bi resnično tudi živeli. Razumljivo pa je, da so nas otroke učili, naj bomo pošteni, ljubeznivi in čednostni, a te čednosti so cenili le zato, ker so koristile skupnosti. Izpolnjevanje teh čednosti je bila dolžnost vsakega državljanca. Tako je bilo vse, kar se je nanašalo na vero, skrbno odstranjeno od naše miselnosti. Kljub temu pa so moje mlajše sestre, in z njimi seveda tudi jaz, molile, preden smo legle k počitku, a to le iz navade. Spominjam se, da se je moja starejša sestra zaradi teh „ceremonij“ iz nas norčevala.

Ko se je leta 1937 vnela kitajsko-japonska vojna, so bili moji starši prisiljeni, poiskati si varnejši kraj. Pobegnili smo v Djakarto, glavno mesto Jave. Razočarani in zagrenjeni po toliko žalostnih izkušnjah na Kitajskem, so starši tej deželi obrnili hrbet in sklenili, da bodo konec svojega življenja preživali v Djakarti. Ker se jim je zdelo, da bi nam otrokom utegnil biti holandski jezik in holandska vzgoja koristna, so nas poslali v holandsko šolo, ki so jo vodile katoliške redovnice. Otroci smo se temu upirali: holandski jezik nam je bil namreč prav tako tuj kot latinščina ali grščina. Sestre pa so bile pripravljene sprejeti nas v višji razred pod pogojem, da bomo imeli tudi še posebne ure iz holandskega jezika.

V novem okolju sem se stežka znašla. Brezskrbno in živahno vedenje evropskih deklic me je nekako odbijalo. Nisem jih razumela. Gledale so na življenje od lahke strani in njihovo navdušenje za mladinske romane se mi je zdelo otročje. Dolga leta smo skupaj sedele v šolskih klopeh, toda izven šole se nikoli nisem družila z nobeno sošolko in ob večerih sem pisala v svoj dnevnik resne stvari.

„Hotela sem več“

Holandska šola nas je stalno obremenjavala z domačimi vajami, ki so zahtevale naš prosti čas in tudi naše duševne sile. Veroučnim uram, ki smo jih bile dolžne obiskovati, nisem posvečala nikake pozornosti, ker nisem imela pojma o krščanstvu. Zdelo se mi je, da katoliška dekleta niso boljša od deklet drugih ver. Čeprav sem smatrala molitev v šoli za zelo važno, vendar nisem nikoli čutila potrebe, da bi postala katoličanka.

Toda, kako naj po čem hrepenimo, česar ne pogrešamo, česar nikoli nismo imeli? Vzrok, da sem začela razmišljati o božjem bivanju, so bili stalni napadi moje starejše sestre, ki kot strastna ateistka ni mogla razumeti, da tudi mi drugi ne mislimo tako kot ona. Ker nisem hotela popustiti, sem iskala razumljivih dokazov, da Bog je, saj sem sama trdno verovala Vanj.

Ko sem bila stara 18 let, so Japonci zasedli Indonezijo. Z njihovo vojaško vlado pa ljudstvo ni bilo zadovoljno: vse šole so zaprli in s tem preprečili vsako nadaljnje izobraževanje.

Naše lepe sanje in častihlepne želje so se stalile kot sneg na soncu. Nekaj se je v meni uprlo, razočarali so me

potekajoči dogodki. Hotela sem več kot vsi ljudje okrog mene, ki so se izčrpavali v skrbi za lastno telo. Iskala sem nekoga, ki ga nisem poznala, in sama ga ne bi bila spoznala, četudi bi ga bila srečala.

Skrivoma sem hodila k posebnim uram, skoro, bi rekla, nekoliko preveč. Danes dvomim, ali mi je ta pouk kaj prida koristil; pač pa mi je dal zavest, da sem čas dobro izrabila. Trudna od dnevnega dela, sem zvečer zaspala brez molitve. V tistem času sem spoznala mladeniča, ki je bil vnet za katoliško stvar. Njegova inteligenca in prijetna zunanost sta me nanj pritegnili in ko mi je prinesel lepo število katoliških knjig, sem kmalu čutila njihov vpliv. A do tedaj se še nisem bila naučila jasno misliti in sem se željno oprijemala novih misli in teorij, ne da bi bila skrbno in točno pretehtala njihovo vrednost.

Za eno izmed dveh teorij

Pričela sem študirati staro kitajsko literaturo, ki me je popolnoma očarala. Neopazno se je vtihotapila v mojo dušo filozofija njenih mislecev. Čeprav Kitajske niso nikoli popolnoma zasedle tuje sile, vendar ni nikoli uživala pravega miru. Vojske so izčrpavale ljudske sile, lakota in poplave so pustošile deželo. Razen tega je cesar imel skoro diktatorsko moč. Njegova milost je naklajnala veliko srečo, njegova nemilost pogubo. Življenje je bilo trdo. Nič čudnega ni, da so Kitajci mirno prenašali trpljenje v trdni veri, da je njihova usoda že oddavnaj določena. Izobraženci so tako rekoč bežali pred zunanji dogodki in so se popolnoma predali literaturi ali pa so se umaknili na deželo,

kjer so se posvetili mirnemu podežel-skemu življenju ali pa življenju v sa-mostanu. Ako dogodki niso potekli po želji, so mirno sprejeli tudi to. V tem so videli lastno nezgodo in niso zaradi tega nikogar dolžili. To je lahko v po-jasnilo, zakaj se krščanstvo ali katera koli druga vera ni mogla na Kitajskem naglo razširiti. Če je kdo našel resnico, se mu ni zdelo nujno potrebno, da bi jo posredoval tudi sosedom. Kitajec je strpen glede vere in stališča drugih in ve, da so strpni do njega tudi drugi.

Preteklo je nekaj časa, da sem se odločila za eno izmed teh dveh teorij. Moja odločitev je pomenila prvi korak h katoliški Cerkvi. Nekoč nas je naš prijatelj pripravil do tega, da smo bili 25. decembra pri veliki latinski maši. Prekrasna je bila cerkvena glasba in petje nadvse slovesno. Vsa prevzeta še moliti nisem mogla in sem samo želela, da bi se spet vrnila v ta blaženi kraj. To sem sicer storila, a šele dve leti pozneje.

Ko je bilo vojske na Pacifiku konec in je bila Japonska poražena smo bili rešeni štiriletnega suženjstva okupacije. Šole in univerze so spet odprli. Vpisala sem se na medicinski oddelek. Naš pri-jatelj je odpotoval na Holandsko. Sve-tovni dogodki so potegnili tudi mene v svoj vrtinec, da nisem nič več mislila na verska vprašanja. Da, celo zamerila sem se svojemu prijatelju — mojemu poznejšemu možu — ko mi je odkril svojo namero, da bo postal katoličan. Zdela se mi je ta odločitev skrajno ne-previdna: kaj naj počne katoličan sredi mahomedanskega okolja? Kaj bodo o nas, tujih inozemcih mislili, če se bomo pridružili še tuji verski skupnosti? Ali ne bi bilo pametneje, da ostanemo pro-sti in sami svoji gospodje?

Toda že sem začutila, da me kato-liška vera privablja, ker sicer ne bi bila postala članica katoliške dijaške orga-nizacije „Sv. Belarmin“ v Djakarti in bi ne bila naročnica katoliškega tednika. Ob nedeljah sem redno hodila v cerkev. Ne spominjam se več, ali morda iz na-vade ali pa je bil to že klic božji, ka-teremu se ne more ustavljati nobeno zemeljsko bitje. To je pomenilo tudi pr-vi zavestni prezir želja mojih staršev. Čutila sem, da vsak napad na katoliško Cerkev iz katere koli strani teh, ki so bili izven Cerkve, zadeva naravnost tu-di mene in sem jo vedno skušala braniti, kolikor sem mogla. Prvega pouka iz katekizma sem se udeležila leta 1947. Priznati pa moram, da želje po sv. kr-stu tedaj še nisem gojila. Gola rado-vednost je zbujala v meni željo, da bi o tej veri kaj izvedela. Čutila sem se olaj-šano, ko je pouk iz krščanskega nauka prenehal zaradi odpotovanja verouči-telja.

Osebnega Boga v prejšnjih letih ni-sem poznala. Sedaj pa sem spoznala, da Bog živi in da je ljudem mnogo bli-že kot katerokoli drugo bitje. Čeprav sem s težavo priznala Jezusa Kristusa takega, kot je, vzljubila pa sem Njego-vo sveto Mater Marijo. Večkrat sem se zatekla k Njej, Jo prosila sveta in po-moči. In moja mati? Da nas je hranila, oblačila, da je očetu pomagala pri nje-govem dnevnem opravilu, to je bila vsakdanja dolžnost naše matere. Ni ji preostajalo časa, da bi se ukvarjala še z našimi duševnimi potrebami. Zaradi tega se v svojih srčnih stiskah nisem nikoli zaupno približala svoji materi. Bala sem se tudi, da bi jo še bolj obre-menila, ako bi z njo govorila o svojih

problemih. Ko so prišla zrela leta, v katerih mlad človek potrebuje ljubečega srca in dobre roke v pomoč, nisem mogla iti k materi. Kdo bi mi mogel bolje nadomestiti telesno mater, kot Naša Ljuba Gospa? Ona mi je bila najvzornejša, najljubeznivejša Mati, ki me je vedno razumela in mi je bila vsekdar pripravljena pomagati. Nikdar ji nisem bila nadležna, nikoli me ni zavrnila z neprijetnimi pripombami ali naveti. Preveč je bilo v meni upornega duha, da bi bila mirno sprejela kakršen koli ukor ali grajo. Njo sem smatrala kot ideal, kateremu sem želela postati podobna.

Tudi domači nasprotujejo

Doma so me skušali vsi prepričati, da izobražen človek ne potrebuje vere. Vero — tako so govorili — so izumili kapitalisti za ubogo neumno ljudstvo, da more biti zadovoljno s svojo trdo usodo. Razen tega je vera že tudi zastarela v našem modernem času. Treba se je samo nekoliko ozreti okrog sebe, pa lahko ugotovimo, da so skoro vsi izobraženci na svetu vrgli vero med staro šaro. Razumljivo je, da sem se prištevala k tem izobražencem. Pa sem poskušala katoliško vero z razumom dojeti. Če se mi posreči, na tej veri vse dokazati, potem bi mogla „verovati“, ne da bi se mi bilo treba ponižati do stopnje ubogega vernega ljudstva. Kako smešno se mi danes zdi to mišljenje.

Kršćanstvo mi ni pomenilo več kot lep moralni načrt. Pravzaprav mi ni bilo težko verovati, da je Jezus Kristus več kot navadni človek, da je celo Bog. Toda tega nisem hotela priznati in Mu nisem hotela izkazati tiste dolžne časti, ki Mu kot Bogu gre. Molila sem, a ne k

Jezusu in tudi ne po Njem. Nisem se sicer bala priznati Jezusa Kristusa kot našega Odrešenika, a nisem še vedela, da gre vsak stik med Stvarnikom in med nami po Jezusu Kristusu, Bogu — človeku. Ker nisem Jezusa ničesar prosila, tudi nisem ničesar mogla pričakovati od Njega. Besede: imate ušesa za poslušanje, pa ne slišite in ne razumete, so bile namenjene prav meni. Kaj se pravi „razumeti“?

Vsako besedo sem dojela in jo celo z znanstveno natančnostjo tolmačila. Toda božjo besedo „razumeti“ se tudi pravi: jo sprejeti in biti pripravljen po njej živeti in delati edino za to, kar Bog zahteva. In ravno tega nisem mogla!

Noč za nočjo sem se mučila z vprašanji o božjem bivanju, čeprav o tem nisem nikoli dvomila. Hotela pa sem dati svojemu razumu prepričljiv dokaz za to. Nisem mogla najti boljšega dokaza kot to: če je stvarstvo kot ga gledamo z lastnimi očmi, tedaj mora biti tudi Stvarnik. Ker pa to ne more biti človeško bitje, je to višje bitje in to je — Bog! Moj razum pa te resnice še ni mogel sprejeti. „S tem božje bivanje še ni dokazano“, — je moj razum zmagoslavno trdil — in polagoma omajal mojo vero v Boga.

Nemir postaja vedno večji

Pri tem pa je rasel nemir v mojem srcu bolj in bolj. Čeprav sem si skušala katoliško vero izbiti iz glave, tega nisem mogla. Nikakor se namreč nisem mogla misliti brez katoliške vere, čeprav mi ni pomenila več kot lep moralni sistem. Toda čemu naj se s krstom temu sistemu priključim? Ali ne bi mogla deset zapovedi v svojem vsakdanjem življenju uveljaviti, čeprav živim

v drugi veri? Čemu naj se priključim temu sistemu, katerega posledice niso vedno prijetne? Prosila sem Boga, naj mi da jasno spoznanje v tej zadevi. A ni bilo potrebno le znanje, ki mi je manjkalo, manjkalo mi je tudi samospoznanje in priznanje lastnih napak.

Še od drugih strani so prišli napadi in skušali omajati mojo vero. V navzočnosti takih ljudi sem se zagovarjala po svojih najboljših močeh. Vsak napad pa je bil zame udarec, ki je zapustil brazgotino. Vedno bolj sem zgubljala tla pod seboj. Vprašanja: Zakaj je toliko slabih duhovnikov, če so vsi poklicani? Zakaj so socialne razmere v katoliških deželah tako zaostale, čeprav krščanstvo oznanja ljubezen do vseh ljudi? Zakaj Evropejci, ki že skoro dve tisočletji oznanjajo krščansko vero, niso boljši kot njihovi orientalski sosede. Teh vprašanj sedaj ni vredno več omenjati, ker so le še obrobna opazka o krščanstvu, so dejstva, ki se dotikajo le njegove zunanje strani, njegovega bistva nič ne spremene, na njegovi zunanji obliki pa le malo. A tedaj so bila ta vprašanja kot vrtinci v viharju, ki so butali na šibko stavbo moje vere. Zdela so se mi bistveno važna in sem morala dobiti nanje zadovoljive odgovore, preden sem Cerkvi mogla še kaj verjeti. Čeprav sem se z odgovori na ta vprašanja na vso moč trudila, je bil zadnji odgovor kot odgovor trmastega otroka: Zakaj ni v katoliški Cerkvi vse tako popolno, če se vedno in vedno sklicuje na svoj božji izvor.

In vendar sem kljub vsemu temu držala s Cerkvijo iz podzavestnega občutka, da mi bo nazadnje vendarle prinesla srečo in mir. Ali dolgujem za to mnogim zvestim prijateljem, ki so molili zame? Ali je bilo morda božje nes-

končno usmiljenje in potrpljenje, ki me je varovalo in me je čakalo? Saj moja šibka vera nikoli ni popolnoma umrla, le čakala je nove luči od zgoraj.

Leto dni v Evropi

Ko so moji starši za leto dni odpotovali v Evropo, so vzeli tudi mene s seboj. Mislila sem, da se bo v meni poglel nemir, a to potovanje me je razočaralo. Obiskovala sem predavanja na univerzi v Amsterdamu, ob večerih pa gledališče in koncerte. Potovala sem po Holandiji, Franciji in švici. Živelimo zelo živahno življenje, a zunanji vrvež ni mogel izpolniti notranje praznine mojega življenja. Vedno sem hrepenela po nečem neznanem. Vedno in vedno sem se v svojih mislih in svojem hrepenenju vračala k oni veri nazaj, ki je že toliko časa name vplivala. Ni moglo biti le golo naključje, da sem našla svoje najboljše prijatelje ravno med amsterdamskimi katoličani. Bila je pač božja Previdnost, ki me je vedno in vedno vabila v svoje naročje.

Prosila sem za pouk v katoliški veri. Prišla sem do spoznanja, da mora katoliška vera človeka popolnoma prešiniti, tako naše življenje, naše delo in naše mišljenje; da ljubezen do Boga ne obstaja samo v tem, da Ga molimo, ampak tudi v želji, da se zavoljo Boga odpovemo prednostim in zabavam; da nesebično podvržemo Bogu svoj lastni jaz in to edinole iz ljubezni. Spoznanje teh resnic je popolnoma preobrazilo mojo vero. Prej sem slišala govoriti o božji ljubezni, a za moje duhovno uho je bil to le glas vpijočega v puščavi. Bog je bil zame bitje, kateremu sem bila dolžna izkazovati spoštovanje, je bil zame nekam v daljavo potisnjeni Stvarnik in Dobrotnik človeštva, ki nas ne ljubi, pa tudi ne sovraži. Sedaj pa

sem naenkrat zagledala medlo svetlobo, ki me je obdala. Bila je to luč ljubezni, rojena iz pripravljenosti ljubiti in se žrtvovati. Pričela sem spoznavati resnice, ne toliko iz razlage svojih veroučiteljev, kot iz lastnega doživljanja. Tedaj sem spoznala Jezusa Kristusa v razmerju do človeštva. Nevolja, da bi Ga priznala kot Srednika, kot edino Pot, katero moramo hoditi, če hočemo doseči svoj cilj na zemlji, je izginila in bila sem zmožna, da sem Križanega molila in Mu kot edinemu Bogu izkazala dolžno čast.

Prejem sv. krsta

Mrak se je umaknil bleščečemu jutru in postalo mi je jasno, da moram postati katoličanka. Kakor hitro sem se odločila z vsem srcem verovati, so na mah izginile vse zapreke. Vprašanja, ki so me prej mučila, so se mi zdaj zdela kot zmotni zaključki, ki so mi služili za to, da sem za njimi skrivala svojo upornost. Moja znanstvena preiskovanja pa niso bila nič drugega, kot moj domišljavi ponos.

Doma sem sicer naletela na mnoge ovire. Avtoriteto staršev sem občutila kot verigo, ki me je oklepala. Od nas otrok so zahtevali slepo pokorščino, ra-

tudi vso našo ljubezen. Mi otroci pa smo bili drugačnega mnenja in zato so izbruhnili med nami prepiri in nerazumevanja. Takega razmerja pa nisem hotela in tudi ne mogla več prenašati. Hotela sem biti prosta in svobodno odločati o važnih zadevah.

Leto, ki smo ga preživel v Evropi, se je bližalo h koncu in vrnili smo se na Javo. Odločila sem se za sv. krst. Le enega sem se bala: da bi utegnila biti slaba katoličanka. Menim, da je bilo tako mišljenje značilno za nekatoličanko na predvečer njenega spreobrnjenja. Manjkalo mi je še spoznanje, da je polnost milosti božje tisto, ki človeku pomaga, da doprinese več, kot si more misliti.

Po vrnitvi v Djakarto sem na veliko soboto leta 1950 prejela sv. krst. To je bil oni veliki dan, ko sem postala ud sv. katoliške Cerkve. Kot otrok božji — brez lastnega zasluženja — dajem zdaj ljubemu Bogu hvalo za Njegovo veliko usmiljenje.

Eno upanje še polni moje srce: da bodo vsi ljudje prispeli k Bogu, da bodo nekoč zedinjeni v Njegovi Cerkvi. Kajti kdor išče resnico ponižnega srca, mu bo — kot je bilo meni — vse drugo navrženo!

Riba — podoba Kristusa in krščanske vere

Primorske vesti

Mednarodno pevsko tekmovanje v Gorici. — Ob priliki semnja sv. Andreja se je vršilo v Gorici drugo mednarodno pevsko tekmovanje in sicer dne 7. in 8. decembra. Letos je bilo izredno živahno saj je na tekmovanju sodelovalo 21 pevskih zborov iz treh držav, Italije, Jugoslavije in Avstrije. Iz Jugoslavije so prišli 4 zbori, 5 slovenskih zborov pa je bilo iz Goriške in Tržaške. Prvo oceno za mešane zборе je dobil ljubljanski akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ pod vodstvom Lojzeta Lebiča. Žel je zato od slovenske kakor italijanske publike nadvse navdušene aplavze. Tudi drugi slovenski zbori so se uveljavili tako zbor „Lojze Bratuž“ iz Gorice, „Hrast“ iz Doberdoba, „Lipa“ iz Ajdovščine, „Proseč-Kontovel“ iz Trsta, „Svoboda“ iz Kopra, „Simon Gregorčič“ iz Kobarida.

Izredno slavje v Šempolaju. — Na praznik Brezmadežne so v Šempolaju na Krasu imeli izredno slavje. Otvorili in blagoslovili so nove orgle. Že pokojni gospod dekan štanta, ki je toliko let upravljal šempolajsko faro, je sanjal o tem dnevu in za to priliko že spisal primerno pridigo, ki jo je sedanji g. župnik Mazora, med splošno ginjenostjo vseh, prečital v cerkvi. Orgle je blagoslovil nadškofijski delegat msgr. Ristits, slavnostni govor pa je imel nadškofijski kancler msgr. Klinec, ki je s prijetno besedo orisal pomen novih orgel. Sledil je še koncert Marijinih pesmi ob mojsterskem orgljanju prof. Mamola in dirigenta prof. Hareja.

Božični prazniki. — Takih božičnih praznikov kakor so bili letos že davno ne pomnimo. Na sveti večer je začelo

na gosto snežiti in naslednji dan je bila vsa dežela pod snegom. Na Tržaškem je huda poledica spravila v bolnico nad 150 ljudi. Ljudje, ki stanujejo v višjih predelih mesta so rabili ure in ure, da so dosegli svoje domove. Po cerkvah pa so bile vseeno polnočnice, po domovih so postavili jaslice in božično drevesce in preživeli tako večina praznikov doma. Onstran meje, v Jugoslaviji pa ni bilo praznika, otroci so morali v šolo, delavci na delo. Polnočne maše pa so bile kljub temu dobro obiskane.

Božična slovesnost v goriški stolnici. — Tudi letos smo v goriški stolnici imeli zadnjo nedeljo v letu običajno božično slovesnost s koncertom božičnih pesmi. Sneg je izginil in mraz je nekoliko popustil, zato se je v goriški stolnici zbralo veliko ljudstva. Tudi iz onstran meje so prišli. Na koru se je zbralo šest cerkvenih pevskih zborov in zbor „Lojze Bratuž“. Po prvi božični pesmi je stopil na prižnico g. Jože Jurak. S toplo, prepričljivo besedo nam je govoril o učlovečenju Sina božjega in o njegovem poslanstvu v svetu. Temu lepemu govoru je sledil koncert božičnih pesmi. Lepo slovesnost je zaključila zahvalna pesem.

Umrli je msgr. Alojzij Filipič. — Isti dan kot msgr. Toroša so na Sveti gori pokopali msgr. Alojzija Filipiča, ki je bil v dobi med obema vojnama župnik v Grgarju pod Sveto goro. V mašnika je bil posvečen leta 1911. Druga svetovna vojna mu je razdejala cerkev, župnišče in vso imovino, zato se je zatekel v Batuje na Vipavsko, kjer ga je doletela smrt. Bil je goreč duhovnik, navdušen turist in vešč botanik ter imel tudi velik smisel za humor. Med sobrati in med verniki je bil splošno priljubljen.

Vzgajajmo svoje otroke evharistično, vodimo jih pogosto h Gospodovi mizi, pa bo tudi med nami lepa pomlad, polna brstečih poklicev

VZGOJNI USPEHI DON BRUNA LEZAUN

V španski pokrajini Navarra leži vas Arbazusa, majhno gorsko gnezdo. Vendar je znano daleč po svetu: dosedaj je iz te vasi izšlo 337 duhovnikov. Največ v zadnjih desetletjih, kar tam pastiruje don Bruno Lezaun. Leta 1952, 24. aprila, je don Bruno slavil zlato mašo. Za to slovesnost so v cerkvi postavili 30 oltarjev, kjer je obenem z zlatomašnikom maševalo 30 duhovnikov, ki jim je on pomagal do duhovništva. A to še zdaleč niso bili vsi. Vseh svetnih in redovnih duhovnikov je vzgojil nad 80! K temu prištejemo še 400 redovnic, znatno število redovnikov in bogoslovcev, ki živijo po vseh celinah sveta. Ime Arbazusa je znano povsod! Ena tretjina živih prebivalcev župnije, je izbralo duhovni poklic! Iz posameznih družin tudi po 6 ali 7!

Od kod tak razcvet poklicev? Radovedni novinarji so obiskali 83-letnega don Bruna. Hoteli so izmamiti njegovo skrivnost. On pa je samo začudeno pogledal: „Skrivnost? Vi bi hoteli vedeti mojo skrivnost? To sploh ni nobena skrivnost!“

Pred 60. leti

Leta 1904 sem kot povsem mlad duhovnik romal z dvesto španskimi duhovniki k svetinjam večnega mesta. Ra-

zume se, hoteli smo videti tudi sv. očeta in prejeti njegov blagoslov. Pij X. je bil z nami zelo prijazen. V nagovoru nam je na vso moč priporočal: 1. Vsak duhovnik mora z vso vestnostjo poučevati verouk in omogočiti vsakemu mladeniču, ki ima poklic, k duhovnemu stanu; 2. Z vso vnemo spovedovati; 3. Vernike vzpodbujati in vzgajati, naj radi hodijo k maši in naj pogosto prejemajo sv. obhajilo.

Teh resnih besed sv. očeta nisem več mogel pozabiti in sem jih vse življenje spolnjeval. In to je vse!“

To je res vse. Po katekizmu in po vredni spovedi in obhajilu, ki iz katekizma nujno sledita, se budijo duhovni poklici. Don Bruno se je naenkrat znašel v škripcih, kam s kandidati, ki so se javljali. V župnišču je podrl večji zid in je dobil prostora: redno je imel 14 do 17 učencev, ki jih je sam poučeval v latinščini. Župnišče se je spremenilo v malo semenišče. Letno je vstopilo v bogoslovje tudi po 12 do 15 fantov. Sedaj, ko je don Bruno v pokoju, piše knjigo svojih izkušenj. Naslov knjige bo seveda: blagoslov pogostega sv. obhajilo. Lahko mu bo pisati to knjigo. Mogel bo kar s prstom pokazati na blagoslovljene sadove evharistične vzgoje, h kateri ga je vzpodbudil evharistični papež sv. Pij X.

Duhovnika ni brez evharistije, kakor ni evharistije brez duhovnika. Navezana sta eden na drugega. Veliki bogoslovec sv. Tomaž Akvinski prav po tej zvezi s sv. Rešnjim Telesom določa, kaj je duhovništvo. Duhovnik je tisti, ki ima oblast nad Jezusovim zakramentalnim telesom, tisti, ki sme spreminjati kruh v Jezusovo telo in vino v Jezusovo kri. To je njegova bistvena in najvišja naloga.

Jezus v najsvetejšem zakramentu je žarišče vsega duhovnikovega življenja. Duhovnik samo na viden način izvršuje tisto, kar Jezus na skrivnosten način opravlja v Zakramentu: uči, posvečuje, blagoslavlja. Sv. hostija je neugasljivo sonce duhovniškega življenja.

Na kanadskem severu

Misijonarji ob reki Mackenzie na kanadskem severu so hudo trpeli od mraza. Edini spremljevalci so jim bili psi, ki so jim vlekli sani. Hranili so se največ s posušenimi ribami, včasih leta in leta niso okusili kruha ali krompirja. Kako da so sploh zdržali? Škof Gerard je zaprosil papeža Pija IX., da bi smeli misijonarji pri sebi vedno nositi sv. Rešnje Telo. Papež se ni mogel odločiti. Stvar se mu je zdela preveč nenavadna. Škof pa je takoj dostavil: „Potem, sv. oče, bomo morali naš misijon opustiti, kajti takega življenja ne zmore nihče za daljšo dobo, ako nima Boga vedno pri sebi.“ Pija IX. je to tako ganilo, da je privolil: „No prav, sin, naj bo po tvojem.“ Od tedaj nosijo mnogi misijonarji v ledenih puščavah Najsvetejše vedno pri sebi, da ne omagajo pri iskanju neumrjočih duš.

V naših krajih duhovniki ne nosijo Najsvetejšega pri sebi; toda v vsakem

kraju, kjer je duhovnik, je prižgana tudi večna luč pred tabernakljem. Tam dobi duhovnik moči za življenje, ki je dostikrat podobno potovanju skozi ledeno mrzlo puščavo.

Pa če sta evharistija in duhovnik tako močno povezana, res ne bo čudno, da sta povezana tudi evharistija in duhovniški poklic! Koga bo Bog najverjetneje poklical k oltarju, k tabernaklju? Tistega, ki živi od oltarja in tabernaklja, tistega, ki je vzgojen evharistično. Brez pogostega in vrednega obhajila ni duhovniških poklicev. Evharistični duh pri dečkih je najbolj zanesljivo znamenje poklica! Obenem je jamstvo, da se bo v poklicu obdržal.

Vir našega življenja

Nekaj statistike

Kar pogledajmo po svetu: v katerih deželah je največ poklicev? Na Irskem, v Holandiji, Španiji, Belgiji, ZDA. V katerih deželah pa je najbolj razširjeno evharistično življenje? Spet kar po vrsti: Irska, Holandija, Španija, Belgija, ZDA. A kje je najmanj poklicev? Tam, kjer tudi evharistično življenje hira.

O, ko bi mi znali pripraviti naše otroke, da bi pristopali k sv. obhajilu pogosto in s pravo pobožnostjo, tako kot pristopajo novokrščenci v misijonih, na katerih je milost še vsa nova, polna pomladanske svežine! Kot tisti Indijanec, ki je vstal pri verouku: „Oče, rekel si nekaj, česar ne razumemo. Opomnil si nas, naj po vsakem grehu obudimo kesanje! Ali kako bi mogel še kdaj žaliti Boga, kdor ga je enkrat sprejel v srce! Šest družin nas je, a povem ti, da od našega obhajila dalje nisem še pri nobenem opazil najmanjšega greha, niti da bi kdo o kom kaj slabega rekel ali pa izgovoril jezno besedo. Seveda ne vidim nikomur v srce; kar se pa tiče mojega srca, ti za gotovo lahko rečem, da je v redu.“

Sv. obhajilo nam čisti dušo. Posebno od greha telesnosti, nečistosti. Saj je žito izvoljenih in vino, ki rodi device (Zah 9, 17). Iz Afrike poroča misijonar: Odkar smo vpeljali češčenje Srea Jezusovega in pogosto obhajilo, se spreobrnjenja vedno bolj množe. Dečki in deklice so postali apostoli, ki so mi v veliko oporo. Nemalo je zamorčie, ki hitijo po vaseh od kože do kože in iščejo poganskih deklic, jih vodijo v misijon in jih vsak dan učijo katekizma in tako pripravljajo na krst. Veliko vesele imajo s svojim apostolskim delom

in mnoge so že prosile, da bi tudi po poroki smele nadaljevati svoje delo kot pomožne misijonarske. Pogosto obhajilo jim je dalo tega dobrega duha in to veliko vnemo. Obhajilo jih je čisto spremenilo, kar opažajo in priznavajo tudi pogani. Nekega dne mi je eden od mojih kristjančkov rekel: „Oče, ali veš kaj o tebi pravijo fumus (to je vaški poglavarji)? Pravijo, da daješ krščenim dečkom in deklicam zdravilo zoper nečistost!“ — „Zakaj tako mislijo?“ — „Zato, ker nič več ne govore nečisto in namesto razbrzdanih pesmi pojo same pobožne.“ — „Fantič moj, fumus imajo čisto prav, saj jim res dajem zdravilo. Pa tudi ti ga poznaš in prejemaš: sv. obhajilo.“

Zgledi iz življenja

Globoko evharistično življenje spremeni vsakega človeka. Mladi Indijec Hindu Arpudam je strme poslušal kateheta, ko je razlagal velike sadove sv. obhajila. Sklenil je, da bo z bogatimi milostmi obilo okoristil. Sošolci so kmalu opazili na Arpudamu očitne spremembe: „Tako skromen je zdaj“, so govorili, „tako delaven, skoraj kakor angel.“ Vedno več jih je bilo pri obhajilni mizi.

Nekoč jih obišče predstojnik sosednjega misijona. Pregleda učilnico, kjer je bilo kakih 130 gojencev, fantov od 16. do 20. leta. Dolgo hodi okoli, opazuje. Ko stopi iz sobane, je njegova prva beseda: „Kaj pa imajo vaši učenci?“ — „Menda nič posebnega!“ — „Kaj? Nič posebnega? Pravim vam, da niso kakor drugi fantje. Smem trditi, da imam dobre oči. Povejte mi vendar, zakaj so jim lica tako vedra, oči tako jasne, od kod,

PISMO PAVLA VI. PATRIARHU ATENAGORASU I.

bi rekel, ta nadnaravni sijaj, ki jim si-
je s čela?“ Misijonar je zlahka odgo-
voril: saj je davi obhajal 80 teh go-
jencev. In to se ponavlja dan na dan.

Krščanski starši! Če so to razumeli
indijanski možje, zamorski otroci in
indijska mladina, mar ne bi mogli to
razumeti še mi, Slovenci, ki smo že
nad tisoč let kristjani? Vzgajajmo svo-
je otroke evharistično, vodimo jih po-
gosto h Gospodovi mizi, pomagajmo
jim, da bodo sv. obhajilo prejemali z
živo vero in globoko ljubeznijo, pa bo
tudi v našo deželo prišla pomlad, polna
brstečih poklicev.

Nikar se ne izgovarjajmo: otrok še
ni zrel za pogosto obhajilo. Seveda ni.
Je pač otrok. Toda sv. obhajilo je ne-
primerno več in v njem je vsa moč
Kristusova.

Sestalo se je več duhovnikov. Pogo-
varjali so se, kako so prišli do poklica.
Eden reče: „Ko gledam nazaj, ne mo-
rem videti nič drugega, kot pogosto ob-
hajilo, h kateremu so me navajali star-
ši, pa ne da bi čutil kakšno posebno
pobožnost. Zakrament je sam deloval
name.“

Ko je bil Jezus star 40 dni, ga je
Marija v templju darovala. Pokazala
ga je starčku Simeonu in mu ga polo-
žila v naročje.

Duhovniki so Marijini pomočniki.
Kolikorkrat gremo k sv. obhajilu, nam
pokažejo in dajo Jezusa, ki je vedno
Marijin Sin. Njegovo Rešnje Telo je
sttkano od Marijinega telesa, njegova
Rešnja Kri je od Marijine krvi.

O Mati, zbudi v nas veliko željo po
tvojem evharističnem Sinu! Potem bo-
do sami zrasli številni duhovni poklici.

Mihael Žužek, S. J.

„Apostolos Andreas“, glasilo cari-
grajskega patriarhata, je v celoti ob-
javil pismo Pavla VI. carigrajskemu
patriarhu. To se je sedaj pripetilo pr-
vič, da bi omenjeni tednik priobčil kar
koli bi izhajalo iz Rima. Pismo je bilo
objavljeno na prvi strani in poleg pis-
ma slika Pavla VI.

Kaj je sv. oče pisal?

„Vaši svetosti, patriarh Atenagoras
I., carigrajski nadškof in vesoljni pa-
triarh:

Z veseljem smo prejeli vaše čestitke
in voščila, ki ste nam jih izrazili po
msgr. Maximos, metropolitu v Sardah
kot odgovor na pismo, ki vam ga je v
našem imenu poslal njegova eminenca
kard. Bea. Iskreno vam želimo izraziti,
da so vaše misli blago in močno odjek-
nile v naši duši. Tudi sami čutimo, kot
Petrov naslednik, težko odgovornost za
zbližanje vseh kristjanov pod enim pa-
stirjem.

Prepustimo preteklost božjemu usmi-
ljenju. Sveti Pavel nam svetuje: „Po-
zabljam, kar je ostalo za menoj in
zrem le v bodočnost, da bi tako posedo-
val Kristusa, kot on poseduje mene.“
Ta Kristus, ki je isti vaš in naš, nas
naj druží. Poleg tega nas močno veže
še isti krst, isto duhovništvo in ista
evharistija.

Prav pri maši je posebno primerno,
da iskreno, ponižno in hoteno prosimo:
„Da bi bili eno, kot sva ti Oče in jaz
eno, da bi se použili v edinosti.“

POTA PAPEŽEV V TUJINO

Romanje svetega očeta Pavla VI. je bil izreden dogodek v življenju Cerkve in sveta. Zadnji papež je bil namreč izven Italije pred 160 leti. Tu pa podajamo pregled vseh papežev, ki so se mudili izven Italije.

Liberij; Konstancij, sin Konstantina ga je izgnal v Tracijo l. 353.

Janez I., bil v Carigradu (523)

Agapit I., Carigrad (535)

Silverij, Sirija (535)

Vigilij, Carigrad (547)

Konstantin I., Carigrad (710)

Štefan II., Francija (754)

Štefan IV., Reims (816)

Gregorij IV., Francija (833)

Leon III., Nemčija (799)

Janez VIII., Francija (878)

Benedikt VIII., Nemčija (1012)

Benedikt IX., Francija (1040)

Sv. Leon IX., Francija in Nemčija (1049)

Urban II., Francija (1095)

Paskval II., Nemčija in Francija (1106)

Gelazij II., Francija (1118)

Kalist II., Francija (1119)

Inocencij II., Francija (1129)

Evgen III., Francija (1147)

Aleksander III., Francija (1164)

Klemen III., Francija (1195)

Inocencij IV., Francija (1244)

Gregorij IV., Francija Avstrija in Švica (1274)

Klemen V., Francija (1309)

Martin V., Švica (1417)

Klemen VII., Francija (1533)

Pavel III., Francija (1534)

Pij VI., Avstrija (1782)

Pij VII., Francija (1804)

IVAN PREGELJ:

ODISEJ IZ KOMENDE

„Spomnim se,“ je dejal leno kometator, „da sem nekdanj res nekaj obljubil in sem gotovo to tudi že storil, kar sem obečal.“ Tu mu je glas v nejevolji poskočil v višino in je rekel vznejevoljeno:

„Pa da me še nalašč spominjate na moj obet, to je nedostojno, zelo nedostojno, to je kar predrzno.“

„Kaj sem rekel takega,“ je pomislil Glavar in prebledel. Tajnik, ki je zavzeto motril bogoslovčevu lice, je občutil sočutje z njim. Vedri in mladi človek je bil prvi trenutek spoznal po Glavarjevem obličju, da mora biti fant tesneje zvezan z družino Testaferratov, kakor pa je bilo njemu samemu očitno. Zdaj je priskočil mlademu bogoslovcu na pomoč in rekel:

„Monsignore, mladi človek je najbrže truden in se sramuje. Dovolite, da se odpočije in ga jaz pripravim, da se bo dostojno obnašal, kakor se spodobi.“

„Da, da, Castiglioniya je izgubil,“ je prikimal komendator. A dobro mu je delo, ko mu je Glavar poljubil roko. Z željo, naj gostu postrežejo, je bogoslovca izročil slugi.

„Kaj hoče prav za prav od mene?“ je vprašal komendator narejeno preprosto tajnika, ko je sluga odvedel Glavarja.

Tajnik mu je ponovil Glavarjevo prošnjo.

„Pa zakaj hoče to od mene? Ali ni ma drugih?“

Tedaj je tajnik dejal hladno, dasi neskončno vljudno:

„Monsignore, ne poznam tega človeka, a podoben Vam je kakor sin oču.“

Komendator je planil kljub svoji starosti in slabosti s stola in vzkliknil:

„Ali je to res, ali je to res?“

„Monsignore, to je strašna resnica!“ je dejal mirno tajnik.

„To je grozno!“ si je pokrtil komendator lice. Nato je začel klicati kakor iz sebe: „To je nekako peklensko delo. Pri živem Bogu se kolnem, da sem nedolžen. Poznal sem njegovo mater, a dal sem jo iz hiše, ker je bila malovredna. Svinja je bila, svinja. Zavrgla se je. In to se je morala nekako zarotiti proti meni. Haha! In jaz naj zdaj prosim za njeno pregrešno zalego, kakor da sem res kriv, haha. Signor maestro, iz hiše mora ta človek pri tej priči mora iz hiše. Naj gre, odkoder je prišel, kaj meni mar!“

Tajnik je nemo poslušal komendatorjev izbruh in dejal nato mirno:

„Nihče ne bo dvomil o Vaši poštenosti, monsignore. Resnica je le, da je

človek podoben Vam in Vašim.“

„Mojim? Katerim mojim? Samo enega svojih imam. Ali je temu podoben? Ciprijanu Antoniniju?“

Tajnik ni odgovoril.

Komendator je hotel biti sam in je odslovil tajnika. Bil je razburjen do skrajnosti. Kakor blisk se mu je posvetilo v glavi in je govoril sam pri sebi: „Nesrečni Cipriano! Kaj bi še dvomil, da tiči tudi za tem. Koliko je fant star? Pet in dvajset, štiri in dvajset let. Da, računimo. To je bilo leta sedemnajstoenoindvajsetega, ko so ga položili župniku na prag. To je bilo — o Cipriano, v grob me boš spravil s svojo lahkomišelnostjo; to je bilo prav tedaj, ko mi je Ciprijan tako zagonetno izginil iz Komende.“

Začel je misliti o svojem sorodniku: „Zdaj je vsaj boljši, odkar sem ga oženil. A to bi pomenilo družinsko žalost, če bi se zvedelo, da ima davno in daleč sina. Ne! Vsiljivca je treba takoj odpraviti. Pa prošnja zanj? Bi baš dala povoda ugibanjem in govoricam, ki ne bodo izostale. Naj ga posveti, kdor hoče, jaz se ne potegnem zanj.“

In vendar se je oglašil še drug glas v komendatorju in je govoril: „Ubogi človek je, kaj pa je sam kriv svojih neprilik in da je nadležen? Duhovnik biti je njegova volja in sreča. Ti bi mu jo lahko dal, a se bojiš za ugled svoje rodbine, za hišni mir v družini tistega, ki mu je bil brezvesten oča. Ali je to krščansko? Ali ni to greh? Ali ni tvoja dolžnost, da popraviš krivico svojih ljudi?“

Prijel se je za glavo in ni vedel, kaj bi storil. Dvignil je oči, videl sveto razpelo na steni in razširil roke k njemu.

„Svetuj mi, kaj naj naredim.“

A že je zbegala njegove oči dolga vrsta slik, samih odličnih prednikov iz hiše Testaferattijev. In prav njemu nasproti je visela slika njegovega stričnika Ciprijana. In poleg je bila slika lepe žene s hčerko. Komendator je planil kvišku in vzkliknil proti onim slikam: „Glejte, kako vas ljubim. Trpim, grešil bom zaradi vas, a kaj hočem.“

Potem se je nekako umiril. Našel je v sebi načrt, srednjo pot, kako bo se izvil iz čudne zadrege na najlažji način. Pozvonil je in dal poklicati Glavarja.

Tega je bil odvedel sluga in mu odkazal sobo. Potem mu je prinesel okrepčila. Ko je mladi jedel, je sluga po domače prisedel in ga začel z nekakim pokroviteljskim nasmehom izpraševati, odkod in čemu.

„Kaj slišim,“ je vzkliknil, ko je čul, da je Glavar Kranjec, „dva Kranjca v Ascoliju.“ Stegnil je roko in dejal veselo: „To je pa veselje. Kranjec, hoho, kakor jaz. Jaz sem Bernard, Polajnarjev Bernard iz Bernika, če veste, kje je to. Zakaj bi ne vedeli. Lejte, lejte! Kdo bi si mislil. Kaj, tisti Jerasov najdenec ste? O, pri moji veri, — če to niso čudeži! Seveda, seveda, zdaj razumem vse. Visoka žlahta, hehe! Le veselo fant!“ Začel je vedro tikati Glavarja. „Noben papir je ne zbriše te žlahte, saj ti je pisana v lice. In komendator je bogat; le nič se ne vdaj. Ima stričnika, pravo zelišče je to. Vse mesto je polno govoric o njem, le stric noče nič slišati in je ves zaljubljen vanj. Pa ne da bi zabavljaj. Kaj meni to mar? Vesel sem pa le, da imam človeka, ki me po kranjsko razume.“

Tako se je razgrevaj komendatorjev

sluga in ni niti slutil, kako preseda Glavarju, ki ga je razumel in začel bledeti, čim jasneje mu je bilo, kaj misli sluga. Ko mu je postalo popolnoma jasno, je planil zdajci kvišku in rekel:

„Torej mislite, da sem tak, in sem zato prišel, da bi kaj izsiljeval iz gropa spoda Petra Jakoba?“

„I, kako pa?“ je vprašal Bernard. Vsi smo ljudje.“

Glavar je pograbil mrzlično svoj klobuk:

„Z Bogom!“

„Ali si znorel, fant?“ se je začudil Bernard.

„Recite gospodu,“ je drhtelo krčevito iz Glavarjevih ust, „da sem šel. Naj ne zameri, jaz nisem slutil, kaj in kako bodo tukaj mislili. Z Bogom!“

Sluga ga je hotel s silo pridržati. Toda mladi se ga je otesel in planil skozi vrata ter se zadel v človeka, ki je hotel vstopiti. Bil je komendatorjev tajnik in je dejal mirno:

„Gospod, monsignore Peter Jakob želi govoriti z Vami.“

„Grem odtod!“ je rekel Glavar odločno.

„Pojdete, ko Vas monsignore odpusti,“ je odvrnil tajnik. Sluga Bernard pa je bil medtem že planil mimo njiju k vratarju in mu naročil, naj ne odpira mlademu človeku...

*

Komendator je bil sam v sobi, ko je vstopil Glavar. Dolgo je gledal mlademu človeku v lice. Mimogrede je pri merjal poteze njegovega lica z licem onega, ki je visel v sliki na steni. Sam vase je zamrmral visoki dostojanstvenik:

„Ne, ne! priroda se ne laže.“ Potem je stopil mlademu bogoslovcu na

sproti in dejal pokroviteljsko: Posvetovali smo se sami s seboj in spoznali, da ima naš župnik pri Svetem Petru prav. Upravitelj Bitenc je malovreden nemarnež. Zato se mu bo odvzelo oskrbnništvo. Storili boste to Vi. Poverilna pisma Vam izročim jutri po maši.“

Glavar se je nemo priklonil. Komendator je uradno nadaljeval: „Tudi smo se preverili, da smemo verjeti priporočilu našega župnika v Šempetru. Zato Vas postavimo za upravitelja naše komende. Plačilo za trud Vam izplačamo v dveh letnih obrokih po 20 denarjev. Zahtevamo pa brezpogojno vestnost v računih in točnost v pošiljatvi. Jutri po maši boste podpisali pogodbo.“

Zopet se je Glavar nemo poklonil.

„Koliko ste potrošili za pot?“ je vprašal komendator. Glavar je povedal. Komendator je rekel:

„Moj maestro Vam denar povrne jutri po maši.“

„Hvala!“ je rekel hladno Glavar. Komendator je nadaljeval: „To noč se odpočijte v moji hiši. Jutri pa odidite nemudoma. Ne bi mi bilo ljubo, če bi se veliko kazali po mestu.“

„Storil bom, kakor želite,“ je dejal Glavar, ki ga je razumel. Ko je oni prikimal z glavo in ni rekel nič več, je rekel bogoslovec:

„Nadejam se, da mi bo presvetli ustregel tudi glede prošnje, ki me je edino vodila in napotila tu sem.“

„To se pravi? —“ je skušal skriti komendator zadrego.

„Glede duhovniškega posvečenja, presvetli.“

Komendator je skomizgnil z rameni.

„To pa ni v moji moči!“

Glavar se je vznemiril. „O, presvetli! Samemu rimskemu škofu ste blizu. Kako ne bi bilo moči?“

Trdo je odvrnil komendator: „Mladi človek! Ponavljam, da to ni v moji moči.“

„O, moj Bog,“ je zaječal Glavar, „pa prav in samo za to sem prišel in tudi gospod župnik Rogelj so bili mnemja, ...“

„Gospodu župniku sporočite, da je tepec,“ je vzkliknil tedaj nejevoljno komendator. „Nadejal sem se pri njem več pameti pa tudi nekaj hvaležnosti.“

„Ne bom odvalil skale,“ je pomislil bridko Glavar. Zdajci pa se je spomnil pisma, ki mu ga je dal Zandonatti za komendatorja, in je rekel:

„Pozabil sem, da imam še eno pismo za presvetlega.“

Mož je bral, in ko je bral, je drhtel nemir v njegovem licu. Povesil je list in strmel v mladeniča.

„Storite mu dobroto, presvetli,“ je pisal Sejan, „če je kdo poklican za duhovnika, je Peter Pavel Glavar. Zato Vas prosiva jaz in Vaša ljubka deklica moja hčerka Ana Marija.“

„Ana Marija prosi za Vas, je dejal komendator za nekako prikrito pikrostjo. Rdečica je zalila bogoslovcu lice.

„Bog jo blagoslovi,“ je dejal tiho. Nekaj trenutkov je komendator molčal, nato je dejal:

„Napisati bom dal pismo gospodu Zandonattiju. Znan je s škofom v Senju. Ta bi vam mogel uslišati prošnjo, ki je jaz ne morem. Škof v Senju, gospod Benzoni.“

„Benzoni.“ je klonil Glavar z glavo.

Drugo jutro je vstal na pot. Proti večeru je prišel na obal. Ni več našel kapitana Glavinica, a našel je njegovo pismo: „Čez tri dni odpluje ladja v Senj. Padrone je Juraj Gortan. Plačal sem jaz!“

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutoia 1125,
Villa Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapsak,
3547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zořa Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
meji (razen Uruguaya)
650 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstralijo 95 šilingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

Zarja zmagoslavja 129

Vesoljni zbor o Judih 130

Novi veliki teden 136

Vstajenje 138

† Mihael Toroš 141

Prava rast naše kulture 142

Palestina ima dva gospodarja 146

Pismo ljubljanskega administratorja 148

Tudi Slovenci so romali v Palestino 151

Za kaj bomo molili v tem mesecu 153

Smisel smrti 154

Rimski novicnik 160

Rimske novice 162

Kaj še morata primesti v zakon 164

Duhovniki v Latinski Ameriki 167

Upanje pri Izraelcih 168

Eno leto v življenju Cerkve 169

Podjetnik 170

Vpliv umetnosti na vero Slovencev 173

Marija Liem — Oey Hian Ing 176

Primorske vesti 183

Vzgojni uspeh don Bruna Lezaun 184

Odisej iz Komende 188

Pismo Pavla VI. patriarhu Atenagorasu 187

LETO XXXI.

štev. 3

MAREC 1964

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar. Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

*Zetev je veliko, delavcev pa malo; prosite torej Gospoda
žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev. Pojdite: glejte,
pošiljam vas kakor jagnjeta med volkove. Ne nosite mošnje
ne torbe ne obuvala ni nikogar na potu ne pozdravljajte.*

Ovitek: Ivan Bukovec — nasl. slika: jagnje — pedoba velikonočnega Jagnjean

